

**Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
KOSOVA MİSYONU**

**Kosova'daki Toplulukları Etkileyen Güvenlik Olaylarına
Belediye Yanıtları
ve Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyi'nin rolü**

Aralık, 2011

Uyarı:

Bu yayımın resmi versiyonu İngilizce dilindedir. Raporun diğer tüm dillerdeki versiyonu İngilizce orijinalinden tercümedir ve resmi doküman değildir

İÇİNDEKİLER

ÖZET	1
1. GİRİŞ.....	2
2. YASAL VE KURUMSAL ÇERÇEVE.....	4
3. KOSOVA’NIN ÇOĞUNLUK OLMAYAN TOPLULUKLARININ EMNİYET VE GÜVENLİĞİ – BÖLGESEL DEĞERLENDİRME.....	6
3.1. Gilan bölgesi.....	6
3.2. Mitroviça bölgesi.....	9
3.3. İpek bölgesi.....	11
3.4. Priştine bölgesi.....	13
3.5. Prizren bölgesi.....	15
4. BELEDİYE TOPLULUKLAR GÜVENLİK KONSEYİ (BTGK) – ÇOĞUNLUK OLMAYAN TOPLULUKLARI ETKİLEYEN GÜVENLİK OLAYLARINA VERİLEN KURUMSAL TEPKİLER	15
4.1. Gilan bölgesi.....	16
4.2. Mitroviça bölgesi.....	20
4.3. İpek bölgesi.....	21
4.4. Priştine bölgesi.....	23
4.5. Prizren bölgesi.....	25
5. SONUÇ.....	27
6. ÖNERİLER.....	30
EK I: BELEDİYE TOPLULUKLAR GÜVENLİK KONSEYİNE GENEL BAKIŞ.....	32

KISALTMALI SÖZCÜKLER LİSTESİ

EULEX	Avrupa Birliği Kosova Hukukun Üstünlüğü Misyonu
FCNM	Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşme
YKGK	Yerel Kamu Güvenlik Komitesi
BTGK	Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyi
BTGDO	Belediye Topluluklar ve Geri Dönüş Ofisi
BTO	Belediye Topluluklar Ofisi
AGİT	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Kosova Misyonu
UAM	UNMIK Mitroviça Yönetimi
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliđi
UNMIK	Birleşmiş Milletler Kosova Geçici Yönetim Misyonu

ÖZET

Mevcut rapor belediyeler tarafından çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarına verilen karşılıkları belgelendirip değerlendirmektedir.¹ “Ciddi güvenlik olayı” güvenlik durumunu istikrarsızlığa sürükleyebilecek potansiyele sahip bir olay olarak nitelendirilmektedir ve kişiler, özel mülkiyet ve kültürel ile dinsel nitelikteki mekanlara yönelik sözlü veya fiziksel saldırıları içermektedir.

Güvenlik olaylarının toplulukların gerçek ve algısal emniyet ve güvenliği üzerine olumsuz etkisi vardır ve bu onların hareket özgürlüğü ve temel hak ve özgürlüklere erişimini sınırlandırabilir. Bunların ayrıca etnik grupları arasındaki gerilimi arttırma ve çoğunluk olmayan topluluklar ile belediye kuruluşları arasındaki ilişkileri zayıflatma potansiyeli mevcuttur. Bununla birlikte, mevcut rapor belediye kurumları tarafından gelen doğru ve zamanında müdahalenin söz konusu olumsuz etkileri hafifleteceğine işaret etmektedir - uygun forumlarda diyalog aracılığıyla, etkilenen topluluğa yönelik şiddet ve erişim eylemlerini kınayan kamu beyanatları gibi.

Rapor dönemi sırasında, Kosova’daki çoğunluk olmayan topluluklar kişiler, özel mülkiyet ve kültürel ile dini öneme sahip mekanları hedef alan güvenlik olaylarından olumsuz etkilenmeye devam etmiştir. Bazı belediyeler, özellikle resmi kınama ve etkilenen topluluklara yönelik erişim faaliyetleri aracılığıyla, güvenlik olaylarına proaktif karşılıklar benimsemeye başlamıştır. Bu faaliyetlerin gerçekleştiği ortamlarda, etkilenen toplulukların kendi güvenlik ve emniyetine ilişkin algılamaları ile onların güvenlik algılamalarında kaydedilen ilerleme arasında olumlu bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Bu olumlu örneklerle rağmen, belediyelerin güvenlik olaylarına tepkileri, belediyeler arasında herhangi bir yaklaşım tutarlılığı sağlanmadan, genellikle *ad hoc* esasına göre meydana gelmiştir. Bununla birlikte, çoğu belediye, güvenlik olaylarına uygun karşılık verebilecek bir belediye organı olan Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyi (BTGK)’nin oluşturulması ve yönetimi doğrultusunda kendine düşen sorumlulukları yerine getirmemiştir.

Belediyelerin güvenlik olaylarına karşılık verdiği durumlarda topluluk temsilcileri birtakım kalıcı sorunlar kaydetmiştir. Örnek olarak, belediye görevlileri tarafından yapılan kamu açıklamaları bazı durumlarda çoğunluk olmayan toplulukların diline tercüme edilmemiştir ve dolayısıyla bunlar olaydan etkilenen topluluk için erişilebilir olmamıştır. Bununla birlikte, belediye görevlileri tarafından çoğunluk olmayan bir topluluğu etkileyen bir güvenlik olayının kınanması durumunda, bu eylem, erişim ve diyalog faaliyetleri ile desteklenmediği müddetçe, etkilenen topluluk tarafından genellikle sembolik bir girişim olarak değerlendirilmiştir.

Belediyelerin ciddi güvenlik olaylarına doğru ve zamanında müdahalesi ile etkilenen topluluklar içerisinde güvenlik algılamaları arasındaki olumlu ilişki göz önünde bulundurularak, paydaşların birlikte çalışarak tutarlı bir yaklaşım geliştirmesi

¹ Mevcut raporun amacı doğrultusunda, çoğunluk olmayan topluluk terimi herhangi bir belediye içerisinde sayısal azınlıkta olan topluluklara hitaben kullanılmıştır. Mevcut rapor çoğunlukta olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarını ele almaktadır. Belediyelerin çoğunda Kosova Arnavutları çoğunluk durumunda bulunmaktadır. Rapor ayrıca Kosova Sırpları’nın çoğunluk durumunda olduğu belediyelerdeki ciddi güvenlik olaylarına bakmaktadır, mağdur çoğunluk topluluğu mensubu olsa bile.

gerekmektedir. Bu, başta BTGK'leri olmak üzere, toplulukların güvenliği ile ilgili yasal ve düzenleyici çerçevenin daha fazla geliştirilmesi ve tam olarak uygulanması ile desteklenmelidir. Belediye yetkilileri, kınama ve etkilenen topluluklara yönelik erişim faaliyetleri aracılığıyla, güvenlik olaylarına karşılık verirken en iyi tecrübeler yaklaşımını uygulayabilmek için, BTGK mekanizmalarını kullanmalıdır.

Mevcut rapor 2010 yılı Ocak ile Aralık ayları arasında AGİT Kosova Misyonu tarafından gerçekleştirilen düzenli gözlem faaliyetlerine dayanmaktadır. AGİT belediyelerin etkilenen çoğunluk olmayan topluluklara yönelik güvenlik ile ilgili olaylara verdiği yanıtları izlemeye, rapor etmeye ve takip etmeye devam etmektedir.

1. GİRİŞ

Mevcut rapor, Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyleri (BTGK'leri)² başta olmak üzere, Kosova'daki çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarına ilgili belediye düzeyindeki topluluk emniyet ve güvenlik mekanizmaları tarafından verilen tepkileri incelemektedir. Bunlar Kosova polisi ve yargı gibi güvenlik ve adaleti sağlayan düzenli aktörler haricinde, çoğunluk olmayan toplulukların güvenliğini ele almakla sorumlu temel belediye organlarıdır. BTGK'leri, toplulukları etkileyen güvenlik konularını ele almakla sorumlu belediyenin temel danışma organı olarak, tüm belediyelerde oluşturulmalıdır ve söz konusu belediyede yaşayan tüm "etnik topluluklar" yanı sıra ilgili paydaşların eşit temsilini sağlamalıdır.³

Raporun amaçları doğrultusunda, "ciddi güvenlik olayı" toplulukların gerçek ve/veya algısal güvenliğini olumsuz etkileyerek, onların hareket özgürlüğü ve diğer temel haklara erişimini kısıtlayarak ve/veya topluluklar arası ilişkilere zarar vererek güvenlik durumunu istikrarsızlığa sürüklenme potansiyeli olan bir olay olarak nitelendirilmektedir. Bu, yasal çerçeve kapsamında bir suç olarak tanımlanmasına bakılmaksızın, kişiler, özel mülkiyet ve kültürel ile dini öneme sahip mekanlara yönelik sözlü veya fiziksel saldırıları içermektedir.

"Tepkiler" açısından, mevcut rapor, Kosova polisi veya yargı tarafından verilen tepkilerden farklı olarak, ciddi güvenlik olaylarına belediye güvenlik mekanizmaları tarafından verilen "hafif" tepkileri ileri sürmektedir.⁴ Bu "hafif" tepkiler, diğerleri yanı sıra, halka açık kınama beyanatları, etkilenen topluluklara yönelik erişim faaliyetleri ve belediye güvenlik mekanizmaları tarafından olayların görüşülmesini içermektedir.

Rapor, fail(ler)in motif veya etnik kökenini dikkate almadan, etkilenen toplulukların ciddi güvenlik olayları algılaması üzerindeki etkileri ve belediye topluluklar güvenlik

² BTGK'leri, 4 Haziran 2008 tarihli, 03/L-035 sayılı Polis Yasası gereğince oluşturulan, zorunlu belediye organlarıdır. Madde 7(3) gereğince, BTGK "belediye sınırları içerisinde tüm toplulukları temsilen üyeleri ile, belediye başkanı tarafından yönetilen bir danışma organıdır"; Madde 7(4) "yerel topluluk içerisinde suç, düzensizlik ve şiddet davranışları bilincini geliştirmek, kamu emniyeti ve güvenliği ile ilgili yerel endişeleri tanımlamak ve belediye otoriteleri, yerel topluluklar ve polisin işbirliğiyle bu endişelerin giderilmesi için eylem planları önermek" ile görevlendirildiğini belirtmektedir. BTGK hakkında daha detaylı bilgi Bölüm 4'te verilmiştir.

³ Bakınız İB 08/2009 Sayılı İdari Yönerge, Madde 1 ve 3 – 02/2009 YYİB Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyleri, 20 Mart 2009.

⁴ AGİT Kosova'daki tüm toplulukların haklarını geliştirmek ve korumak görevi gereğince düzenli olarak inter-etnik olaylar, etnik esasa dayalı olaylar ve potansiyel nefret suçlarını gözetleyip değerlendirmektedir. Bu doğrultudaki etkinlikler Kosova'daki topluluk temsilcileri ile düzenli olarak görüşen saha-grupları tarafından yürütülen çalışmaları içermektedir.

mekanizmaları tarafından verilen tepkiler üzerine odaklanmaktadır. Bu doğrultuda, iki temel soru ile yönlendirilmektedir:

- Birincisi, belediye güvenlik mekanizmaları ciddi güvenlik olaylarını takiben çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğine karşın yasal çerçeve ile öngörülen sorumluluklarını yerine getiriyor mu?
- İkincisi, çoğunluk olmayan topluluklar arasında algılanan emniyet ve güvenliği geliştirmek konusunda uygulanan belediye tepkileri ne kadar etkili olmaktadır? Bunu değerlendirmek için, mevcut rapor kaydedilen olayların mağdurları ve/veya etkilenen toplulukların temsilcileri ile yapılan görüşmeler sırasında bilgi toplayacaktır.

Raporun yapısı aşağıda belirtildiği şekildedir:

- Bölüm İki, temel mekanizmalarından biri BTGK'leri olan, çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğini sağlamakla görevli temel belediye organlarını tanımlayarak, ilgili yasal ve kuramsal çerçeveyi belirlemektedir.
- Bölüm Üç, Kosova'daki beş bölgenin her birinde çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarına yönelik belediye tepkilerini incelemektedir. Bu ayrıca çoğunluk olmayan toplulukların algılanan güvenlik durumunu geliştirmek üzere belediye organlarının etkinliğini değerlendirmek için, toplulukların bu olaylara verdiği tepkileri incelemektedir.
- Bölüm Dört, BTGK işlevselliği ve performansını çalışmalarının iki temel yönü açısından değerlendirmektedir: 1) çoğunluk olmayan toplulukların katılımı üzerine özel vurgu yaparak, yasal çerçeve ile belirlenen sorumluluklar ile uygunluğu; ve 2) etkilenen toplulukların güvenlik olaylarına tepki kapasitesi aracılığıyla, çoğunluk olmayan topluluklar arasındaki güvenlik algılamalarını geliştirme etkinliği.⁵

Mevcut rapor Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Kosova Misyonu (AGİT) tarafından 2010 yılı Ocak ile Aralık ayları arasında gerçekleştirilen düzenli gözlem faaliyetleri yanı sıra, aynı dönem içerisinde, kurulan tüm BTGK'leri çoğunluk olmayan topluluk temsilcileri dahil, belediye görevlileri ve topluluk temsilcileri ile yürütülen görüşmelere dayanmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi, olayların toplulukların emniyet ve güvenliği yanı sıra topluluklar arası ilişkiler üzerine etkisini tespit etmek üzere, rapor edilen olay mağdurları ve/veya etkilenen toplulukların temsilcileri ile de görüşmeler yürütülmüştür. Çoğunluk olmayan topluluklara mensup kadınların belediye organları ve topluluk liderliğinde yetersiz temsiline rağmen, AGİT yapılan değerlendirmeye mümkün olduğunca kadınların bakış açısını dahil etmeye çalışmıştır. Genel olarak, 36 ciddi güvenlik olayı mağduru ve/veya etkilenen topluluk temsilcisi (aralarından ikisi kadın olan) ve çoğunluk olmayan topluluklardan 72 değişik belediye organı üyesi (aralarından beşi kadın olan) dahil, 108 yarı-yapılandırılmış görüşme⁶ gerçekleştirilmiştir.

⁵ Mevcut rapor, 4 Haziran 2008 tarihli, 03/L-035 Sayılı Polis Yasası, Madde 7(3) ile düzenlendiği şekilde, Yerel Kamu Güvenlik Komitesi (YKGGK), ABD Dışişleri Bakanlığı işbirliği ile toplum-esaslı polisliği teşvik etmek üzere bazı belediyelerde oluşturulan Topluluk Güvenliği Hareket Ekipleri veya KFOR ve EULEX gibi güvenlik aktörleri tarafından gerçekleştirilen diğer güvenlik ile ilgili toplantılar olduğu gibi, yerel düzeydeki güvenlik forumlarının rolünü değerlendirmeyecektir.

⁶ Yarı-yapılandırılmış görüşme, sosyal bilimlerde kullanılan bir araştırma yöntemidir. Yapılandırılmış görüşme somutlaştırılmış ve sınırlı sayıda soruya yer verirken, yarı-yapılandırılmış görüşme, görüşme akışına göre yeni sorulara izin vererek, elastik bir yapıya sahiptir.

AGİT, Temmuz 2011 sonlarına doğru gerçekleşen olaylar neticesinde artan bir ilgi ile, çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen güvelik olaylarına yönelik belediye tepkilerini izlemek, rapor etmek ve takip etmeye devam etmektedir.

2. YASAL VE KURUMSAL ÇERÇEVE

Avrupa Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşmesi (FCNM) çoğunluk olmayan toplulukların haklarının korunması ve teşviki için bazı önemli uluslararası standartları belirlemektedir.⁷ O karşılıklı saygı, anlayış ve işbirliğini geliştirmek için “etkili önlemler” aracılığıyla hoşgörü ve kültürlerarası diyalogu teşvik ederek, etnik, kültürel, dil veya dini kimliğinin bir sonucu olarak kişileri tehdit, kin, şiddet veya ayrımcılığa karşı korumak üzere sorumlu kuruluşları “uygun önlemler” alması için çağrıda bulunmaktadır. FCNM etkili ve/veya uygun önlemler hakkında bir tanımlamada bulunmamasına rağmen, o güvenlik ve artan topluluklar arası hoşgörünün teşviki arasında önemli bir bağlantı oluşturmaktadır.⁸ FCNM Kosova yasal çerçevesi içerisinde doğrudan geçerlidir.⁹ Yasal çerçeve ayrıca toplulukların emniyet ve güvenliğini koruması için Kosova kuruluşlarına atıfta bulunarak özel hükümler içermektedir. Örneğin, Topluluklar ve Üyelerinin Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Yasası ilgili kuruluşları ulusal, etnik, kültürel, dil ve dini kimliği nedeniyle tehdit, kin veya şiddete maruz kalabilecek kişileri koruması için “gerekli tüm önlemleri” almakla özellikle görevlendirmektedir. Yasa ayrıca kuruluşların barış, hoşgörü, kültürler ve dinler arası diyalogu teşvik etmesi ve topluluklar arasındaki uzlaşmayı desteklemesini gerektirmektedir.¹⁰

Yasal çerçeve güvenlik ve barışın teşvik edilmesi konusunda önemli bir bağlantıyı oluşturmasına rağmen, ilgili kuruluşlara çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesine yol açacak önlem veya faaliyetler yanı sıra bu önlemleri gerçekleştirecek belirli organ veya mekanizmaları tayin etmemektedir. Yerel Özyönetim Yasası belediyelerin yetkilerini belirlerken,¹¹ çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliği ile ilgili belirli bir açıklama getirmemektedir. Bununla birlikte, 2011 yazında İçişleri Bakanlığı, 2011-2016 dönemi kapsayan, “Topluluk Güvenliği için Ulusal Strateji ve Eylem Planı”nı onayladı. Bu iyi bir çerçeve oluşturmaktadır ve müdahale alanlarını doğru bir şekilde belirlemektedir. Belirlenen faaliyetlerin çoğu üstü kapalı kalmaktadır ve sorumlu kuruluşlar tarafından alınması gereken somut adımlardan ziyade amaç olarak gözükmektedir.¹²

⁷ Bkz. Avrupa Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşmesi (FCNM), Avrupa Konseyi, Şubat 1995. FCNM taraf devletlerin kendi ulusal yasama ve siyasi sistemleri içerisinde ulusal azınlıkların haklarına saygı gösterilmesini sağlamayı hedeflemektedir. Sözleşme 2011 yılına kadar 39 Avrupa Konseyi üye ülkesi tarafından onaylanmıştır. Bkz. FCNM ve Açıklama Raporu, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/157.htm> (erişildi, 24 Ekim 2011).

⁸ Ibid, Madde 6, FCNM.

⁹ Bkz. UNMIK Geçici Özyönetim Anayasa Çerçevesi, Madde 3(h), 15 Mayıs 2001 tarihinde onaylanan 2001/9 sayılı UNMIK Yönetmeliği, yapılan değişiklikler ile birlikte; 9 Nisan 2008 tarihinde kabul edilen, 15 Haziran 2008 tarihinde yürürlüğe giren, Kosova Anayasası, Madde 22; ve 03/L-047 Sayılı Kosova'daki Topluluklar ve Üyelerinin Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Yasası, Madde 1, 13 Mart 2008.

¹⁰ Ibid, Madde 3, 03/L-047 Sayılı Yasa.

¹¹ Bkz. 03/L-040 Sayılı Yerel Özyönetim Yasası, 4 Haziran 2008, Bölüm 3 “Belediye Yetkileri”.

¹² Bkz. Haziran 2011 tarihinde Kosova hükümeti tarafından onaylanan “Topluluk Güvenliği için Ulusal Strateji ve Eylem Planı 2011-2016.” Mevcut rapor Ocak ile Aralık 2011 dönemi boyunca AGİT Kosova Misyonu (AGİT) düzenli gözlem faaliyetlerine dayanması nedeniyle, strateji bu dönem dışında kalmaktadır ve dolayısıyla inceleme kapsamına alınmamıştır.

Yerel düzeyde, çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesine karşılık sorumlu kuruluşlar çoğunlukla yürütme bölümünde bulunmaktadır. BTGK'ni Belediye Başkanı yönetmektedir, ki bu yukarıda belirtildiği gibi, bu bağlamda hayati önem taşıyan zorunlu bir organı teşkil etmektedir.¹³ Diğer ilgili aktörler arasında topluluklardan sorumlu belediye başkanı yardımcısı,¹⁴ topluluklardan sorumlu belediye meclis başkanı yardımcısı,¹⁵ topluluklar komitesi¹⁶ ve belediye topluluklar ile geri dönüş ofisi (BTGDO)¹⁷ yer almaktadır. Bunların emniyet ve güvenlik konularını ele almak konusunda belirgin bir görevi olmamasına rağmen, bunlar topluluklar arası hoşgörünün teşvik edilmesi ve güven-oluşturma mekanizmalarının uygulanması yanı sıra, topluluklar ve diğer belediye kuruluşları arasında bağlantı oluşturma konusunda da önemli bir rol oynamaktadır.

Belirtmek gerekir ki ciddi güvenlik olaylarının toplulukların gerçek ve algılanan emniyet ve güvenliği üzerine olumsuz etkisi bulunmaktadır ve bazı durumlarda bu onların hareket özgürlüğünü sınırlandırabilir ve temel hak ve hizmetlere erişimini engelleyebilir. Belediyelerin bu olaylara etkin bir şekilde tepki göstermesi önemlidir. Bu, BTGK'ler olduğu gibi, uygun belediye güvenlik forumlarında diyalog, açık kınama ve erişim faaliyetleri aracılığıyla, veya her üçü ile birlikte, yapılabilir. Bu gibi faaliyetler etkilenen toplulukların ciddi güvenlik olayları ile ilgilenen kuruluşlara olan güvenini yenilemesine yardımcı olabilir. Bu ise topluluklar, belediye kuruluşları ve polis arasındaki diyalog yanı gelecekte bu tür ciddi güvenlik olaylarına karşı korumanın güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yol açabilir.

3. KOSOVA'NIN ÇOĞUNLUK OLMAYAN TOPLULUKLARININ EMNİYET VE GÜVENLİĞİ – BÖLGESEL DEĞERLENDİRME¹⁸

Emniyet ve güvenlik, çoğunluk olmayan topluluk üyeleri için temel endişe konusu olmaya devam etmektedir. Suç ve şiddet Kosova'daki tüm toplulukları olumsuz etkilemesine rağmen, güvenlik olayları çoğunluk olmayan toplulukların birçok temel insan haklarından yararlanmasını büyük ölçüde etkileyebilir.¹⁹ Güvenlik olayları mağdurlar yanı sıra onların

¹³ Bkz. not 2, supra.

¹⁴ Halkın en az %10'unun çoğunluk olmayan topluluklara ait olduğu belediyelerde, topluluklardan sorumlu belediye başkanı yardımcısı görevi belediye başkanına çoğunluk olmayan toplulukları ilgilendiren konular hakkında yardımcı olması, rehberlik ve danışmanlık yapması için oluşturulmalıdır. Bkz. Yerel Özyönetim Yasası, not 11, supra, Madde Article 61(1).

¹⁵ Halkın en az %10'unun çoğunluk olmayan topluluklara ait olduğu belediyelerde, topluluklardan sorumlu belediye meclis başkanı yardımcısı görevi oluşturulmalıdır. Diğer görevleri yanı sıra, topluluklardan sorumlu belediye meclis başkanı yardımcısı topluluklar arası diyalogu teşvik etmekle sorumludur. Bkz. Yerel Özyönetim Yasası, not 11, supra, Madde 54(1) ve 55(1).

¹⁶ Topluluklar komitesi belediyelerde yaşayan toplulukların hak ve çıkarlarını geliştirmekle sorumlu zorunlu bir mekanizmadır ve belediye meclisi üyeleri yanı sıra topluluk temsilcilerinden oluşmaktadır. Bkz. Yerel Özyönetim Yasası, not 11, supra, Madde 51 ve 53.

¹⁷ BTGDO, kamu hizmetlerine eşit erişimi sağlamak ve bölge içi yerinden edilmiş ve geri gönderilen kişilerin sürdürülebilir geri dönüşü için elverişli koşulların oluşturulması dahil, topluluk hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi ile görevlendirilmiştir. Bkz. Belediye Topluluklar ve Geri Dönüş Ofisi için Hükümet Yönetmeliği No. 02/2010, 17 Ağustos 2010.

¹⁸ Bu bölüm Kosova'nın resmi bölgelerinden ziyade rapor dönemi sırasında AGİT'in örgütsel bölge ayırımına göre yapılmıştır. AGİT'in farklı örgütsel bölge ayırımları şunlardır: Gilan; Mitroviça; İpek; Priştine ve Prizren bölgeleri. Bununla birlikte, her bölge bireysel olarak her belediyeyi ele alacaktır. Bu yaklaşım okuma kolaylığı için uygulanmıştır.

¹⁹ Kosova'daki tüm topluluklar hakkında ayrıntılı demografik bilgi için bkz AGİT Kosova Toplulukları Profilleri Raporu (2010). <http://www.osce.org/kosovo/75450> (accessed 23 December 2011).

çevresindeki toplulukların gerçek ve algılanan savunmazlığını arttırabilir ve bu genellikle mağdurların belediye içerisinde ağırlıklı olarak çoğunluk nüfuslu bölgelerde yaşayan çoğunluk olmayan topluluk mesupları için geçerlidir. Bununla birlikte, toplulukların kendi güvenliği ile ilgili algılamaları onların özgürce hareket etme istekleri ile yakından bağlantılıdır; hareket özgürlüğü tehlikeye girdiğinde bu hizmetler ve istihdam veya eğitim ortamlarına erişim ve kamu hayatına katılım gibi diğer insan haklarından yararlanmayı da olumsuz etkilemektedir. Güvenlik olaylarının etnik grupları arasındaki gerginliği arttırmak ve çoğunluk olmayan topluluklar ile kurumlar arasındaki ilişkileri baltalama potansiyeli vardır, bilhassa belediye kurumları bu tür olaylar sonrasında etkin bir şekilde tepki göstermediği durumda.

Bu bölüm Kosova genelinde çeşitli belediyelerde rapor dönemi sırasında meydana gelen çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarını ele almaktadır. O belediye tepkileri üzerine en belirgin örnekler hakkında bilgi vermektedir ve onların çoğunlukta olmayan toplulukların algılanan emniyet ve güvenliğini arttırmak için etkinliğini değerlendirmek üzere toplulukların bu tepkilere verdiği karşılıkları araştırmaktadır.

3.1. Gilan bölgesi

Gilan bölgesinde, bölgedeki ikinci büyük topluluğu oluşturan Kosova Sırpı, en yüksek sayıda güvenlik olayını bildirmiştir. Olaylar kişiler, özel mülkiyet ve kültürel ile dini öneme sahip siteler üzerine saldırıları içermektedir. 18 Şubat 2010 tarihinde, 1999 yılından itibaren Gilan'daki Sırp Ortodoks mezarlığında defnedilen ilk Kosova Sırbının mezarı tahrip edilmiştir. Mehrum kişi ailesinin talebi üzerine, ceset mezardan çıkartılıp Kosova Sırp çoğunluklu köy yakınlardaki Sırp Ortodoks mezarlığına transfer edilmiştir. Gilan belediye başkanı olayı anında belediye web sayfasında yayınlanan medya açıklaması aracılığıyla kınamıştır; ancak kınama metni sadece Arnavutça olduğu için bu Kosova Sırp topluluğuna erişilebilir olmamıştır. Olay ayrıca yüksek profilli merkezi düzey aktörlerin katılımına da yol açmıştır: Başbakan ve Topluluklar ile Geri Dönüş Bakanı 21 Şubat 2010 tarihinde mezarlığı ziyaret etmiş ve yaşanan bu olayı açıkça kınamıştır.²⁰

Belediye kuruluşları tarafından olaydan etkilenen aileye yönelik herhangi bir doğrudan erişim faaliyeti gerçekleşmemiştir. Kosova Sırp topluluğu yaşanan olay nedeniyle yıkıcı duygularını ve olayın kendi güvenlik algılamalarına olumsuz etkisini dile getirdi. AGİT Gilan Ortodoks Kilisesi Yönetim Kurulu üyesi ile gerçekleştirdiği röportajda, belediye kuruluşlarının çoğunluk topluluğu arasında önyargı ile mücadele ve açık kınama ifadelerini tamamlaması için daha proaktif çalışması gerektiğini dile getirirken, son olaydaki girişimlerin etkilenen topluluk tarafından “tepkisel ve çoğunlukla sembolik” olarak algılandığını belirtti.²¹

Rapor dönemi sırasında, Kosova Sırp çoğunluklu Nobırda belediyesinde bulunan Kosova Sırp çoğunluklu Paralovo köyü yakınlarda, Kosova Sırp topluluğuna karşı üç ayrı saldırı gerçekleşmiştir. 15 Mart 2010 tarihinde, bir Kosova Sırbı aracının önünü kesen Kosova Arnavutlarından oluşan bir grup tarafından saldırıya uğramıştır.²² 30 Kasım 2010 tarihinde, bir Kosova Arnavutu, iddiaya göre, mülkiyet üzerine bir anlaşmazlık nedeniyle, bir Kosova

²⁰ Olay hakkında daha fazla bilgi için lütfen bakınız: AGİT Kosova Toplulukları Profileri Raporu (2010), Ibid.

²¹ Ortodoks Kilisesi Yönetim Kurulu'nun Kosova Sırp üyesi, Gilan belediyesi, bireysel görüşme, 14 Ocak 2011.

²² Bkz. not 20, supra

Sırbına saldırmıştır. 28 Aralık 2010 tarihinde, bir Kosova Sırbı, yine mülkiyet ile ilgili anlaşmazlık nedeniyle, iddiaya göre, bir Kosova Arnavutu tarafından saldırıya uğramıştır. Bu üç olay, saldırının gerçekleştiği mekanlardan kaçınmalarına yol açarak, Kosova Sırp topluluğunun hareket özgürlüğü üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Belediye kuruluşları birinci saldırının ardından 18 Mart 2010 tarihinde yerli basında Arnavutça ve Sırpça olarak yayınlanan kamu açıklaması aracılığıyla olaya karşı derhal kınamada bulunurken, ikinci ve üçüncü saldırılardan sonra herhangi bir demeç yayınlanmamıştır. Bununla birlikte, güvence vermek amacıyla mağdurlar veya topluluk üyelerine yönelik herhangi erişim faaliyeti gerçekleşmemiştir.

AGİT 30 Kasım 2010 tarihli saldırı mağduru ile gerçekleştirdiği görüşme sırasında, mağdur belediye kurumları tarafından kınama veya erişim faaliyetlerinin düzenlenmemesi nedeniyle üzüntüsünü belirtirken, bu gibi önlemlerin topluluklar arası ilişkilerin gelişmesi açısından olumlu etki yaratacağını dile getirmiştir. 28 Aralık 2010 tarihli saldırı mağduru ise, belediye başkanının olaydan sonra topluluğun olaya kaşı tepkisi hakkında bilgi edinmek amacıyla köy liderine telefon açmasına rağmen, belediye kuruluşları tarafından herhangi bir kınama veya erişim faaliyetinin gerçekleşmemesi nedeniyle hayal kırıklığını belirtmiştir. Yapılan ayrı bir görüşmede, Paralovo köyü Kosova Sırp temsilcisi, hareket özgürlüğü dahil olmak üzere, emniyet ve güvenliğinden giderek endişesi artan topluluk üyeleri için kınamanın tek başına güvence sağlamayacağını belirterek, yaşanan olaylardan sonra erişim faaliyetlerinin önemini dile getirmiştir.²³

Ekim ile Aralık 2010 tarihleri arasında Ferizovik belediyesindeki geri dönüş konutlarına yönelik bir sürü yağmalama faaliyeti gerçekleşmiştir. Bölgedeki topluluk liderlerine göre, tekrarlanan bu olayların, onların geri dönüşünün sürdürülebilirliğini engelleyerek, oradaki küçük Kosova Sırp topluluğu içerisindeki güvenlik algılamalarını olumsuz etkilemiştir. 8 Ekim 2010 tarihinde, Bablak köyünde ikamet edilmeyen bir konut hedef alınmış ve konut sahibi olayı polise bildirmiştir. 26 Ekim 2010 tarihinde, Sırp Babuşu köyünde, Kosova Sırp'larına ait ikamet edilmeyen dört konut kırılmış ve yağmalanmıştır. Aynı köyde, 29 Kasım 2010 tarihinde, başka bir ev kırılmıştır. Diğer bir Kosova Sırbı, 2 Aralık 2010 tarihinde, Bablak köyündeki evinin soyulduğunu polise bildirmiştir. Tüm olaylarda ev eşyaları eksilmiştir. Belediye kuruluşları tarafından herhangi bir kınama veya erişim faaliyeti gerçekleşmemiştir.

AGİT olaylardan sonra belediye başkanına başvuran topluluk temsilcisi ile görüşmüş, ancak ona erişim faaliyetlerinin polisin sorumluluğunda olduğu söylenmiştir.²⁴ Ferizovik BTGK Kosova Sırp temsilcisi yağmalama olaylarının bölgeye potansiyel geri dönüşü olumsuz etkilediğini kaydetmiştir. Suçların ardında yatan materyalist motivasyona rağmen, o mağdurların etnik kimliğinin onların konutlarını “daha kolay hedef” haline getirdiğini ve belediye görevlileri tarafından yapılan kınama ve erişim faaliyetlerinin topluluk tarafından olumlu karşılanacağını vurgulamıştır.²⁵ Belirtmek gerekir ki, 2011 yılında ciddi güvenlik olayları devam ederken, AGİT belediyelerin bu tür olaylara tepki gösterme konusunda bazı önemli adımlar atmaya başladığını gözlemlemiştir.

²³ 30 Kasım ve 28 Aralık 2010 Paralovo saldırıları mağdurları ve Paralovo Kosova Sırp topluluğu temsilcisi, Paralovo köyü, kişisel görüşme, 11 Ocak 2011.

²⁴ Talinoc köyü Kosova Sırp sakini, Ferizovik belediyesi, kişisel görüşme, 19 Ocak 2011 tarihinde kendi evinde görüşme yapılmıştır.

²⁵ Ferizovik BTGK Kosova Sırp temsilcisi, Ferizovik belediyesi, kişisel görüşme, 19 Ocak 2011.

2 Aralık 2010 tarihinde Parteş belediyesine bağlı Aşağı Budri köyündeki Sırp Ortodoks kilisesi yağmalanmış ve yapıdaki bakır kaplama kaldırılmıştır. Bu 6 Kasım 2009 tarihinde gerçekleşen hırsızlık olayından sonra, ikinci hırsızlık olayıdır. Her iki olayın anında polise bildirilmesi ve söz konusu kilisenin kültürel mirasın korunması için bölgesel polis uygulama planına dahil edilmesine rağmen,²⁶ etkilenen topluluk yetersiz devriye nedeniyle polisin tekrarlayan soygun olaylarını önleyemediğini hissetmektedir. AGİT, özellikle kınama ve topluluğa yönelik erişim faaliyetleri yetersizliği nedeniyle, belediyenin olaylara karşı tepkisiz davranışından hoşnutsuzluğunu belirten, Sırp Ortodoks rahibi ile irtibata geçmiştir

Gilan bölgesindeki diğer topluluklar da 2010 güvenlik olaylarına maruz kalmıştır. Çoğunlukla Ferizovik belediyesinde yaşayan Kosova Aşkali topluluğu mensupları güvenlik olaylarından etkilenmeye devam etmiştir. Örneğin, 23 Ocak 2010 tarihinde, Ferizovik Sallahane mahallesinde yaşayan genç bir Kosova Aşkali çocuğu bıçaklanmıştır.²⁷ Olayın 2 Mart 2010 tarihli Ferizovik BTGK toplantısında görüşülmesine rağmen, AGİT tarafından görüşülen topluluk liderleri bıçaklama olayı hakkında açıkça konuşmaktan çekinmekteydi; topluluğun kendisinin saldırının önemi ve etkisini küçümseme eğiliminde bulunarak.²⁸

Bununla birlikte, topluluklardan sorumlu belediye başkanı yardımcısı, olaydan sonra atanan Kosova Aşkali temsilcisi, belediye tarafından olaylar hakkında kınama veya erişim eksikliği nedeniyle üzüntüsünü belirtmiştir. Diğer yandan, BTGDO subayı olayın topluluklar arası ilişkiler üzerine sınırlı etkisinin, belediye tarafından kınama yetkisi vermediğini kaydetmiştir. Görüşmeye tabi tutulan görevli olaydan sonra BTGDO başkanı tarafından yapılan erişim ziyaretinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Kendisi ayrıca önemli güvenlik olaylarını takiben belediye erişim ve destek faaliyetleri için özel fonların tahsis edilmesi gerektiğinin altını çizmiştir.²⁹

Ayrıca Gilan bölgesinde, Viti belediyesinde yaşayan küçük ve çoğunlukla yaşlı nüfustan oluşan Kosova Hırvat topluluğu, bölgedeki boş Hırvat evlerinde oturan Kosova Arnavut komşuları ve Makedonya eski Yugoslav Cumhuriyeti Arnavutları tarafından sık sık sözlü ve fiziksel taciz ve korkutma eylemlerine maruz kalmaya devam etmiştir.³⁰ BTGK toplantıları sırasında belediye başkanı ve Kosova polis karakolu komutanı, çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen herhangi bir olay bildirisi olmadan, Viti belediyesindeki güvenlik durumunu sakin olarak değerlendirmiştir. Saldırıdan sonra AGİT tarafından görüşülen topluluk temsilcileri misilleme korkusu nedeniyle olayları polise bildirmekle ilgili kaygılarını dile getirip, onların hareket özgürlüğünün sınırlı kalmaya devam ettiğini belirtmiştir.

3.2. Mitroviça Bölgesi

2010 yılında Mitroviça'daki çoğunluk olmayan toplulukların güvenlik durumu, aynı zamanda fail ve mağdur durumunda olan, Kosova Arnavutları ve Kosova Sırpıları arasında artan sayıda topluluklar arası güvenlik olayı ile, bölgenin kuzey belediyelerinde genelde

²⁶ Aşağı Budri köyündeki Kosova Sırp Ortodoks kilisesi rahibi, Parteş şehri, kişisel görüşme, 17 Ocak 2011.

²⁷ Topluluklardan Sorumlu Belediye Başkanı Yardımcısı, Kosova Aşkali temsilcisi, 28 Aralık 2010.

²⁸ Ibid.

²⁹ Belediye görevlisi, Ferizovik belediyesi BTGDO, kişisel görüşme, 28 Aralık 2010.

³⁰ Bkz. AGİT Viti Belediyesi Kosova Hırvatları Raporu: Savunmasız Topluluk. <http://www.osce.org/kosovo/83789> (erişildi, 23 Aralık 2011).

bozulduğu görülmüştür. Bu tür olayların Tre Rrokaqiejt/Tri Solitera (Üç Kule mahallesi), Mikronaselje/Kodra e Minatorëve, Suhodoll/Suvi Do (yukarı ve aşağı) ve Lagja e Doktorëve/Dolina Doktora (Doktorlar Vadisi), Boşnak Mahallesi ve İbar nehri ana köprüsünün yakınlarındaki bölgede gerçekleştiği bildirilmiştir. Bu bölgelerde, Kosova Sırp gruplarının Kosova Arnavutlarına karşı saldırıları sık görülüp, rahatsız edici duvar yazıları ve sözlü tacizden, kişiler ve/veya araçların taşlanması, ateş açma ve/veya özel mülkiyete yerleştiren patlayıcı maddeler arasında değişmektedir. Tutuklamalar nadir olup, çoğunlukla misilleme olaylarını takip etmiştir.

9 Haziran 2010 tarihinde, Kosova Sırp gençlerinden oluşan bir grubun iddiaya göre Üç Kule mahallesindeki parkta bir grup Kosova Arnavut gencine saldırması, beş Kosova Arnavutunun hastaneye yatması ile sonuçlanmıştır. Mikronaselje/Kodra e Minatoreve ve Üç Kule mahallesi Kosova Arnavut ve Kosova Sırp sakinleri saldırıyı kınamış ve artan bir polis desteğini talep etmiştir. Buna rağmen, 10 Haziran 2010 tarihinde, Kosova Arnavut gençlerinden oluşan bir grup iddiaya göre, misilleme saldırı olarak değerlendirilen, üç Kosova Sırp gencine saldırmıştır. Güney Mitroviça'daki belediye kuruluşları şiddet olaylarını kınamış ve şehrin kuzey kesiminde yaşayan Kosova Arnavut liderleri ile görüşmüştür. Şehrin kuzey kesiminde belediye hizmeti sağlamakla görevli UNMIK Mitroviça İdaresi (UAM), olay hakkında herhangi bir bildiriye bulunmamış ve takip eden erişim faaliyeti düzenlememiştir. 9 Haziran 2010 olaylarında yaralanan Kosova Arnavut gençlerinden biri Mitroviça belediyesinin verdiği tepkiden memnun kalmadığını belirtmiştir. O belediyenin olaydan sonra olay mağdurları, onların aileleri ve topluluğa yardımcı olmak konusunda çok az emek sarfettiği görüşünü taşımaktaydı. O bunun Kosova Arnavut mağdurlarına birçok yardım sağlayan Kosova Sırp topluluğu temsilcileri ve Kosova Sırp komşularının tersine geliştiğini belirtmiştir.³¹

Kosova Boşnak topluluğu zaman zaman kuzey Kosova'daki gerginlik ve sık görülen topluluklar arası şiddet olaylarından etkilenmektedir.³² Bu gibi durumlarda, Kosova Boşnak topluluğu belediyenin tepkilerden hoşnut kalmadığını dile getirmiştir. Bununla birlikte, topluluk mensupları Kosova Arnavut ve Kosova Sırp'larını içeren olaylara daha fazla önem verilmesi nedeniyle üzüntü duyduğunu belirtmiştir. Göze çarpan olaylardan biri, 2 Temmuz 2010 tarihinde, Kosova kuruluşları tarafından sivil kayıt merkezinin açılmasına karşı yapılan gösteri sırasında, kalabalığa atılan el bombası neticesinde bir Kosova Boşnak mensubunun öldürülmesi olmuştur. Olay aynı gün içerisinde olağanüstü oturumu toplayan Mitroviça belediye kamu güvenliği komitesi³³ yanı sıra, Mitroviça'nın kuzey kesiminde Sırbistan-güdümlü belediye strüktürleri tarafından kınanmıştır. Bununla birlikte, Kosova Boşnak mahalle temsilcisi Kosova Arnavut ve Kosova Sırp yetkilileri

³¹ 09 Haziran 2010 olayında hedef alınan Kosova Arnavut genci, AGİT Mitroviça Bölge Ofisi, kişisel görüşme, 25 Ocak 2011

³² Örnek olarak 17 Ocak 2010 tarihinde bir Kosova Boşnak mensubu mülkiyet ile ilgili anlaşmazlık nedeniyle bir Kosova Sırbı tarafından hakaret ve gözdağına uğramıştır. 9 Nisan 2010 tarihinde, bir Kosova Boşnak kadını Kosova Arnavut mensubu bir kadın tarafından kuzey Mitroviça'dan ayrılmazsa oğluyla birlikte ölüme tehdit edilmiştir. 14 Mayıs 2010 tarihinde, bir Kosova Boşnak mensubu bir Kosova Sırp mensubu tarafından ailesine karşı tehdit edildiğini bildirmiştir. 4 Haziran 2010 tarihinde, bir Kosova Boşnak kadını kuzey Mitroviça'da sahip olduğu mülkiyeti için imzalamaya zorlamak üzere bir Kosova Arnavut erkeği tarafından tehdit edildiğini bildirmiştir.

³³ 11 Şubat 2008 tarihinde, Mitroviça belediyesi, belediyedeki genel güvenlik ve siyasi durumu incelemek ve yakından gözetlemek üzere, "kurtarma ve koruma komitesi"ni oluşturmuştur. Sonraları ismi benzeri görevleri yerine getiren "belediye kamu güvenliği komitesi" ile değiştirilmiştir.

tarafından yapılan kamu açıklamalarının son derece politik olduğunu ve topluluklara yönelik herhangi bir erişim faaliyetinin olmadığını belirtmiştir.³⁴

Zubin Potok, Leposaviç ve Zveçan gibi Kosova Sırp çoğunluklu belediyelerde yaşayan Kosova Arnavutları arasındaki güvenlik ve emniyet algılamaları, insani yardım otobüsü servisinin³⁵ 10 Haziran 2010 ve 14 Mayıs 2010 tarihlerinde gerçekleşen taşlanma nedeniyle etkilenmiştir. Servis Leposaviç belediyesine bağlı Koştova, Bistriça ve Ceraje köylerindeki Kosova Arnavutlarını güney Mitroviça'ya taşımaktadır. Topluluk temsilcilerine göre, bu gibi taşlanma olayları daha sık meydana gelmektedir ancak her zaman polise bildirilmemektedir.

Bu belediyelerde görülen en önemli güvenlik olaylarından biri Zveçan şehrinde Kosova Arnavutu tarafından işletilen bir fırının tekrarlanarak hedef alınması olmuştur. 2010 yılının ikinci yarısında, iki saldırganın mülk sahibine fiziksel saldırıda bulunması dahil olmak üzere, söz konusu mülkiyet sekiz kez hedef alınmıştır. Bir vesileyle saldırganlar, iddiaya göre Kosova Sırpı, fırına girip fırın sahibine sigarasını atmasını ve Sırpça "Ç" harfini telafuz etmesini talep etmiştir. Söyleneni yaptığında, bunu yanlış telafuz ettiğini söyleyerek ona saldırmışlardır. Sırbistan Cumhuriyeti tarafından desteklenen Zveçan belediyesindeki belediye strüktürleri tüm bu olayları açıkça kınamış fakat mağdur için herhangi bir erişim faaliyeti yürütmemiştir. AGİT görüşmesi sırasında mağdur devam eden güvenlik sorunları ve belediye desteği ve erişim eksikliği nedeniyle Zveçan'dan ayrılma niyetinde olduğuna işaret etmekteydi.³⁶

İbar nehrinin güneyindeki belediyelerde Kosova Sırp gayrimenkulüne yönelik olaylar revaçta bulunmaktaydı. Örneğin, çoğunlukla ikamet edilmeyen geri dönüş konutlarını hedef alan hırsızlık ve gasp olayları Ocak ve Şubat 2010 tarihleri arasında Svinyare, Mitroviça belediyesinde rapor edilirken, Mart 2010 tarihinde Vıçitırın belediyesinde birtakım olaylar gerçekleşmiştir.³⁷ Tüm durumlarda, ilgili belediyeler alenen veya belediye toplantıları sırasında olayları kınamak veya herhangi bir erişim faaliyeti düzenlemek konusunda başarısız olmuştur.

Vıçitırın belediyesine bağlı Kosova Sırpı'nın yaşadığı Goybula köyü temsilcisi, belediyenin güvenlik olaylarına yönelik yetersiz tepkisi yüzünden duyduğu üzüntüsünü dile getirmiştir.³⁸ 17 Şubat 2010 tarihinde, İpek bölgesi kapsamındaki İstog belediyesine bağlı Osoyane köyünden kuzey Mitroviça'ya doğru hareket eden ve yaklaşık 50 Kosova Sırbını taşıyan insani yardım otobüsü, Skenderay belediyesine bağlı Kosova Arnavutları'nın yaşadığı Runik köyünden geçerken okula giden çocuklar tarafından

³⁴ Boşnak Mahallesi Kosova Boşnak temsilcisi, kişisel görüşme, 18 Ocak 2011.

³⁵ İnsani yardım otobüs servisleri, çoğunluk olmayan ikamet alanlarını birleştirerek, Kosova genelinde faaliyet göstermektedir. Servis hizmetleri başlangıçta UNHCR tarafından oluşturulmuş, 2007 yılına kadar UNMIK tarafından yönetilmiş ve ardından Kosova Ulaşım ve İletişim Bakanlığına devredilmiştir.

³⁶ Zveçan'da yaşayan Kosova Arnavut fırın sahibi, Mitroviça'nın güney kesimindeki AGİT binası, kişisel görüşme, 16 Aralık 2010 ve 25 Ocak 2011.

³⁷ 8 Mart 2010 tarihinde Vıçitırın belediyesine bağlı Maxhunaj/Novo Selo köyündeki Kosova Sırp geri dönüş konutları yağmalanmıştır; 18 Mart 2010 tarihinde, Vıçitırın'daki Aziz Eliya Ortodoks kilisesinin camları tahrip edilmiştir; 26 Mart 2010 tarihinde, Goybula köyünde yaşayan Kosova Sırpı civar köylerdeki Kosova Arnavut gençleri tarafından tarım araçlarının çalındığını bildirmiştir.

³⁸ Goybula köyü Kosova Sırp temsilcisi, Vıçitırın belediyesi, telefon görüşmesi, 21 Ocak 2011.

taşlanmıştır. Buna karşılık, Skenderay topluluk polis birimi³⁹ bölgedeki devriyesini arttırmış ve okul müdürü yanı sıra bazı öğretmenler, öğrenciler ve veliler kurulu⁴⁰ ile toplantılar düzenlemiştir. Buna rağmen İstok (hedef alınan Kosova Sırp topluluğunun geldiği belediye) veya Skenderay belediyeleri tarafından herhangi bir kamu açıklaması yapılmamıştır. Buna ilaveten, Skenderay belediye topluluklar ofisi⁴¹ Kosova Sırp başkanı etkilenen topluluğa yönelik erişim yetersizliğinden yakınmıştır.⁴²

3.3. İpek bölgesi

İpek belediyesinde – ki Kosova Sırpı burada dördüncü büyük topluluğu oluşturmaktadır – 2010 yılı başlarında, onların emniyet ve güvenlik algılamaları üzerinde olumsuz etki bırakarak, kişiler ve mülkiyete karşı saldırılar artmıştır.⁴³ 2010 yılı Ocak ile Mart ayları arasında, Klina şehrinde yaşayan geri dönen yaşlı bir Kosova Sırp çiftinin yaşadığı ev üç gün boyunca taş saldırısına tutulmuştur. 24 Şubat 2010 tarihinde, Başbakan Yardımcısı ile Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanı Klina belediye başkanı ile görüşerek, yaşanan olayları kınayan ortak bir bildiri yayınlamıştır. Söz konusu heyet ardından etkilenen aileye erişim faaliyeti düzenlemiş, belediye ise tüm onarım çalışmalarını finanse etmiştir. Topluluk polis birimi etkilenen aileye erişim ziyareti gerçekleştirmiştir. AGİT ile görüşmesi sırasında, mağdur belediye kurumlarının bu davranışından övgüyle bahsederken, bunun sadece kendi ailesine değil, tüm topluluk için güven sağladığını belirtmiştir. Belediye tarafından istihdam edilen bir Kosova Sırp mensubu da belediyenin kendi topluluğunu etkileyen bu ve benzeri güvenlik olaylarına verdiği tepkiden övgüyle bahsederken, bunun Klina şehrindeki topluluklar arası ilişkilerin gelişmesine olumlu katkısı olacağını dile getirmiştir.⁴⁴

2010 yılı boyunca, İstog belediyesine bağlı etnik açıdan karma bir yapıya sahip Zalç köyünde, Kosova Sırp mensubu geri dönen kişileri hedef alan güvenlik olaylarının sıkça yaşandığı bildirilmiştir.⁴⁵ 17 Ağustos tarihinde inşaat durumundaki bir geri dönüş evine hasar verilirken, 18 Ağustos tarihinde geri dönüş çadırları yakınlarındaki otlaklar ateşe verilmiştir. Olayların en önemlisi, Kosova Sırp mensubu geri dönen bir şahısın Zalç

³⁹ Topluluk polis birimleri Kosova polisi bünyesinde topluluklara-özel güvenlik konularını ele alması için oluşturulan eski birimlerdir. Buna rağmen, bunlar 2010 baharında dağılmıştır ve onların görevleri Kosova polis memurlarına devredilmiştir.

⁴⁰ Bkz. not 20, supra.

⁴¹ Belediye Topluluklar Ofisi (BTO) topluluk haklarının korunması ve toplulukların belediye düzeyindeki kamu hizmetlerine eşit erişimini sağlamakla sorumludur. Hükümet Düzenlemesi No.02/2010 Belediye Topluluklar Ofisi ile Belediye Geri Dönüş Ofislerini Belediye Topluluklar ve Geri Dönüş Ofisi çatısında birleştirmiştir.

⁴² Skenderay BTO Kosova Sırp başkanı, Banya köyü, BTO binasında gerçekleşeb kişisel görüşme, 12 Ocak 2011.

⁴³ Önemli olaylar arasında 2010 yılı Ocak ile Mart ayları sırasında Klina belediyesine bağlı Vidaye köyünde tekrarlanan Kosova Sırp araçlarının lastiklerinin patlatılması olayları yer almaktadır. Aynı dönem içerisinde İpek yakınlarındaki Belo Polye köyünde Kosova Sırp mensubu yerinden edilmiş kişilerin boş mülkiyetleri sıkça yağmalanmıştır, belediye tarafından anlamlı bir tepki verilmeden. Klina belediyesine bağlı Kosova Sırp geri dönüş köylerinden Gremnik'te boş bi rev ateşe verilmiştir. Mayıs 2010'da, Klina belediyesine bağlı Ştupel köyünde bir Kosova Sırp mensubu tarafından yönlendirilen otobüs taşlanmıştır. Haziran 2010'da, Klina belediyesine bağlı Berkovo köyünde üç Kosova Sırp evi soyulmuştur.

⁴⁴ Klina şehrinde taşlanan evin Kosova Sırp mensubu sahibi ve Klina belediyesi Kosova Sırp çalışanı, kendi evlerinde yapılan kişisel görüşmeler, 5 Ocak 2011.

⁴⁵ 2010 yılı 19 Nisan ile 23 Ağustos tarihleri arasında, Kosova Sırp mensubu geri dönen bir kişinin taşlanması, geri dönen kişilerin geçici çadır konaklamalarının taşlanması, inşaat halindeki geri dönüş evlerine hasar verilmesi ve çoğunluk olmayan geri dönen topluluğun çadırlarından 200-300 metre uzaklıktaki otlakların ateşe verilmesi ile yakınlardaki silahların atılması dahil olmak üzere, polise on üç ayrı olay bildirilmiştir.

köyünden İstog belediyesine bağlı Kosova Sırp nüfuslu Osoyane köyüne doğru yürüken saldırıya uğrayıp yaralanmasıyla, 20 Şubat 2010 tarihinde meydana gelmiştir. Belediye görevlileri tarafından iki resmi kınama metni yayınlanmıştır. Bunlardan birincisi, Sırp medyasına yönelik saldırıyı kınayan röportajlar veren, Osoyane belediye topluluklar destek-ofisi Kosova Sırp başkanı tarafından yapılmıştır. O yaşanan bu olayların Kosova Sırp topluluğu içerisinde olumsuz tepkilere yol açtığını dile getirirken, bunun belediyeye devam eden geri dönüş sürecine olumsuz etki yaratabileceğini belirtmiştir. İkinci demeç, Zalç köyündeki Kosova Sırp geri dönen kişileri ziyaret edip kınamada bulunan, Kosova Mısırlı belediye geri dönüş görevlisi tarafından yapılmıştır.

2010 yılı boyunca Zalç köyünde yaşanan olaylar, yerel medyaya Arnavutça ve Sırpça dillerinde kınamada bulunan, merkezi düzey görevlileri ile uluslararası kuruluşların dikkatini çekmiştir. Topluluklardan sorumlu belediye başkanı yardımcısı, Ağustos 2010'da meydana gelen olayları şiddetle kınayan bir basın açıklaması yayınlamıştır. 25 Ağustos 2010 tarihinde toplanan İstog topluluklar komitesi kamu açıklaması aracılığıyla yaşanan olayları kınarken, 2 Eylül 2010 tarihinde İstog belediye başkanı ve polis komutanı diyalogu teşvik etmek amacıyla Kosova Sırp geri dönen kişiler ve alıcı toplulukları ziyaret etmiştir. Zalç Kosova Sırp temsilcisi belediye görevlileri tarafından yapılan kamuoyu açıklamaları ve erişim faaliyetleri hakkında övgüyle bahsederken, bunun geri dönen kişiler arasındaki güvenlik algılamaları üzerinde olumlu etki oluşturacağını belirtmiştir.⁴⁶ Bununla birlikte, 20 Şubat 2010 olay mağduru, görüşüne göre erişimin olumlu etkisini azaltan, sadece BTGDO için çalışan Kosova Sırp belediye görevlileri tarafından ziyaret edilmiştir.⁴⁷

Diğer topluluklar⁴⁸ da İpek bölgesindeki 2010 yılı güvenlik olaylarından etkilenmiştir, özellikle Kosova Boşnakları.⁴⁹ Kosova Boşnaklarını hedef alan olayların çoğunun failleri tutuklanmasına rağmen, çoğu durumda belediye tarafından olaylar hakkında herhangi bir kınama veya erişim gerçekleşmemiştir. Bunun bir istisnası, 26 Ekim 2010 tarihinde İpek belediyesine bağlı Zlopek köyünde gerçekleşen, bir Kosova Boşnak mensubunun dört Kosova Arnavutu tarafından kendi evinin bahçesinde saldırıya uğraması olayıdır. İpek belediye başkanı olayı kınamış ve belediye meclisi topluluklardan sorumlu başkan yardımcısı ve diğer belediye görevlileri eşliğinde, mağdur ve ailesini ziyaret etmiştir; ancak olay hiçbir zaman BTGK toplantılarında ele alınmamıştır. AGİT görüşmesi sırasında, mağdur belediye tarafından yapılan erişimin sadece kendisi tarafından değil, bölgedeki tüm Boşnaklar tarafından da çok olumlu karşılandığını belirtmiştir.⁵⁰ Bununla

⁴⁶ Kosova Sırp temsilcisi, Zalç köyündeki yeniden yapılandırılmış evinde gerçekleşen kişisel görüşme, 10 Ocak 2011.

⁴⁷ 20 Şubat 2010 saldırısındaki Kosova Sırp mağduru, Zalç köyündeki evinde gerçekleşen kişisel görüşme, 10 Ocak 2011.

⁴⁸ Kosova Mısırlı topluluğu mensuplarına karşı yapılan iki saldırı 1 Mart ve 8 Mayıs 2010 tarihlerinde İpek ve Yakova'da bildirilmiştir; İpek belediyesine bağlı Novo Selo köyünde iki Kosovalı Mısırlı saldırıya uğramıştır, bir Rom mensubu 26 Şubat 2010 tarihinde İpek şehrinde saldırıya uğramıştır.

⁴⁹ 14 Ocak 2010 tarihinde, bilinmeyen kişiler tarafından İpek şehrindeki Kosova Boşnak mensubuna tehdit içerikli mesajlar gönderilmiştir; 1 Mart 2010 tarihinde, başka bir Kosova Boşnak mensubu, daha sonra Kosova polisi tarafından tutuklanıp sorguya çekilen bir Kosova Arnavutu tarafından İpek'te saldırıya uğrayıp soyulmuştur; 22 Mart 2010 tarihinde, İpek'teki orta teknik okulunda öğrenci olan bir Kosova Boşnak kadını, daha sonra Kosova polisi tarafından sorgulanan Kosova Arnavut erkek öğrencileri tarafından saldırıya uğramıştır; 15 Mayıs 2010 tarihinde, bir grup Kosova Arnavut gençleri Yakova'da bir Kosova Boşnak erkeğine karşı yapılan saldırı nedeniyle tutuklanmıştır; 1 Temmuz 2010 tarihinde, İpek belediyesine bağlı Vitomirica'da Kosova Boşnak mensubuna ait ev ateşe verilmiştir.

⁵⁰ 26 Ekim 2010 tarihinde, Zlopek köyünde saldırıya uğrayan Kosova Boşnak mensubu, şahsın evindeki kişisel görüşme, 29 Aralık 2010.

birlikte, bu ve polis tarafından verilen desteğe rağmen, Ocak 2011’de sürekli olarak köyden ayrılamaya karar vermiştir.

3.4. Priştine bölgesi

Priştine bölgesinde Kosova Sırp mesuplarına yönelik güvenlik olayları – ki bunlar bölgedeki ikinci büyük topluluğu oluşturmaktadır – topluluğun emniyet ve güvenliğini zedeleyerek, meydana gelmeye devam etmiştir. Kosova Sırları, onların malvarlığı ve kültürel ile dini öneme sahip mekanları 2010 boyunca hedef alınmıştır.⁵¹ Aralık 2009 ile Ocak 2010 tarihleri arasında Kosova Ovası belediyesine bağlı Lismir/Dobri Dub köyü Sırp Ortodoks mezarlığı hasar görmüştür. Söz konusu olay, belediye meclis başkanının olayla ilgili üzüntüsünü dile getirmiş olduğu, belediye toplantısı sırasında görüşülmüştür. Buna rağmen, bu doğrultuda herhangi bir resmi açıklama veya erişim gerçekleşmemiştir. 21 Ekim 2010 tarihinde, Kosova Ovası belediyesinde ikinci bir Sırp Ortodoks mezarlığı tahrip edilmiştir. Dört gün sonra belediye görevlileri siteyi ziyaret etmiş ve yapılan ilk değerlendirmeye göre hasarın büyükbaş hayvan tarafından gerçekleştiği belirtilmiştir. Buna rağmen, hasar görmüş mezar taşları arasında ayak izleri tespit edilmiş ve aynı olay sırasında mezarlık kapısı çalınmıştır.⁵² Olay hakkında belediye tarafından herhangi bir kınama veya erişim düzenlenmemiştir. Yerli Kosova Sırp Ortodoks papazı, belediye tarafından yapılan ilk değerlendirmenin topluluklar arasında güvenlik algılamaları üzerine olumsuz etkileri güçlendireceğini belirterek, topluluğun hayal kırıklığını dile getirmiştir.⁵³

15 Ocak 2010 tarihinde, Gračanitsa belediyesine bağlı Lapye Selo köyünde Sırp Ortodoks mezarlığında bulunan yirmi mezar taşı hasar görmüştür. AGİT tarafından görüşülen Kosova Sırp Ortodoks papazı, olayı araştıran polis çalışmaları hakkında övgüyle bahsetmiştir.⁵⁴ Buna rağmen, belediye tarafından ne bir kınama ne de erişim gerçekleşmiştir ve yapılan hasar ölen kişi aileleri tarafından giderilmiştir. 30 Mart 2010 tarihinde, Lipyan belediyesine bağlı, etnik açıdan karma bir yapıya sahip Rubovça köyündeki bir başka Sırp Ortodoks mezarlığı tahrip edilmiştir, olay Kosova Cumhurbaşkanı ve Başbakanı tarafından alenen kınanmıştır. Belediye başkanı ayrıca yerel medyaya verdiği açıklama aracılığıyla olayı alenen kınamış ve belediye mezar taşlarına verilen hasarın onarılmasını finanse etmiştir.⁵⁵

⁵¹ Örnek olarak, 11 Mart 2010 tarihinde, Gračanitsa belediyesine bağlı etnik açıdan karma bir köy olan Çağlavitsa’da yaşlı bir Kosova Sırp erkeği fiziksel saldırıya maruz kalmış ve soyulmuştur, belediye tarafından herhangi bir resmi tepki veya erişim olmadan; 23 Nisan 2010 tarihinde, Gračanitsa belediyesine bağlı Kişnitsa köyünde Kosova Sırp ailesine ait ev ve araba camları taşlanmış, belediye tarafından ise herhangi bir resmi tepki gelmemiştir; 14 Ağustos 2010 tarihinde, Priştine belediyesine bağlı Aşağı Budriga köyünde bir Kosova Sırp evi patlayıcı madde ile hedef alınmıştır; 25 Kasım 2010 tarihinde, Poduyova belediyesine bağlı Metergovça köyünde, yaşlı bir Kosova Sırp kadını, kendi evinin yakınlarında ağaç kesimini engellemeye çalışırken saldırıya uğramıştır.

⁵² Bölge olaydan sonra AGİT tarafından ziyaret edilmiştir.

⁵³ Kosova Sırp Ortodoks papazı, Lismir/Dobri Dub köyü, Kosova Ovası belediyesi, telefon görüşmesi, 13 Ocak 2011.

⁵⁴ Lapye Selo köyü Kosova Sırp Ortodoks papazı, Gračanitsa belediyesi, şahsın evinde yapılan kişisel görüşme, 24 Ocak 2011.

⁵⁵ Olaydan hemen sonra zararı değerlendirme komisyonu oluşturulmuş fakat hiçbir zaman bir araya gelmemiştir. AGİT, Kasım 2010’da gerçekleşen tadilat için, belediye başkanıyla iki sefer görüşmüştür.

Rubovça köyü Kosova Sırp temsilcisi hasarın tamiri sırasındaki gecikmeden yakınırken, belediye başkanı ve BTGDO tarafından gerçekleşen kınama ve kapsamlı erişim hakkında övgüyle bahsetmiştir.⁵⁶ Nihayet, Poduyova şehrindeki "Sveti Andrea" Sırp Ortodoks kilisesi, dış duvarları üzerinde yağ dökülerek, 27 Haziran 2010 tarihinde tahrip edilmiştir.⁵⁷ Belediye görevlileri olayı açıkça kınamamış veya topluluğa yönelik erişim düzenlenmemesine rağmen, Kasım 2010'da kilise belediye tarafından sağlanan fonlarla tamir edilmiştir.

Kosova Aşkali topluluğu (bölgedeki üçüncü büyük topluluk) evlerini hedef alan olaylar 3 ile 26 Mart ve 10 Nisan 2010 tarihlerinde Kosova Ovası belediyesine bağlı Nakarade köyünde gerçekleşmiştir. Yeniden yapılandırma çalışmaları sırasında ve sonrasında dört geri dönüş evinin pencereleri hasar görürken, aileler malvarlığını düşük fiyata satması için Kosova Arnavut komşuları tarafından baskı gördüğünü belirtmiştir. Bu olaylar belediye görevlileri tarafından gerçekleşen kamu açıklaması veya erişim faaliyetleri ile desteklenmemiştir. Birinci olaydan sonra kırık pencereler belediye tarafından değiştirilmiş olmasına rağmen, ikinci ve üçüncü olaydan sonra böyle bir girişim görülmemiştir. Yaşanan olaylar 23 Nisan 2010 tarihli oturumu sırasında, belediyenin verdiği tepkiden duyduğu memnuniyeti dile getiren, BTGK Kosova Aşkali temsilcisi tarafından ifade edilmiştir. Ona göre, yaşanan olayların toplulukların güvenlik algılamaları üzerine hiçbir etkisi olmamıştı. Buna rağmen, belirtmek gerekir ki hedef alınan dört ailenin ikisi olaylar neticesinde evlerini satıp bölgeden uzaklaşmıştır.⁵⁸

3.5. Prizren bölgesi

Prizren bölgesinde, 2010 yılı içerisinde bazı saldırılar yaşanmış olsa da, Kosova genelinde çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen en düşük sayıda güvenlik olayı yaşanmıştır. En çok göze çarpanları arasında Kosova Sırp gayrimenkulu ve dini öneme sahip siteleri hedef alan saldırılar yer almaktadır. 28 Ocak 2010 tarihinde, Prizren belediyesine bağlı Kosova Sırp geri dönüş köyü olan Novake'deki sağlık merkezi, okul ve evlerin kapı ve pencerelerine kimliği belirsiz kişilerce hasar verilmiştir. Olayla ilgili gözaltına alınan dört Kosova Arnavut genci, ebeveynleri ile birlikte olay hakkında özür dilemek üzere Kosova Sırp köy liderini ziyaret etmiştir. Şubat 2010'da, Rahovça şehrindeki bir Kosova Sırp evi hasar görmüştür. 2010 yılı 13 ile 16 Nisan tarihleri arasında, Prizren belediyesine bağlı Kosova Sırp nüfuslu Novake köyü civarındaki "Sveti Vrač" Sırp Ortodoks kilisesinin çanı çalınmıştır. Belediye bu olaylarla ilgili kınama metni veya herhangi bir erişim faaliyeti gerçekleştirilmemiştir.⁵⁹

Prizren'de yerinden edilen Kosova Sırp topluluğuna ait boş evlerde kökeni bilinmeyen nedenlerle yangınlar belirmiştir; iki gayrimenkul 30 Mayıs 2010 ve diğeri 31 Temmuz 2010 tarihinde hasar görmüştür.⁶⁰ Herhangi bir belediye forumunda olaylarla ilgili bir tartışma yapılmamıştır ve belediye tarafından etkilenen topluluğa yönelik herhangi bir

⁵⁶ Rubovça köyündeki Kosova Sırp temsilcisi, Lipyan şehrinde yapılan kişisel görüşme, 21 Ocak 2011.

⁵⁷ Söz konusu kilise Mart 2004 olayları sırasında ciddi hasar görmüş ve 2008 yılında Yeniden Yapılandırma Uygulama komisyonu tarafından tamamiyle onarılmıştır. Ancak Haziran 2010 vandalizm hareketinden sonra yapılan ek tadilatlar belediye tarafından mallar ve hizmetler bütçesinden karşılanmıştır.

⁵⁸ BTGK Kosova Aşkali temsilcisi, Kosova Ovası belediye binası, kişisel görüşme, 13 Ocak 2011.

⁵⁹ Novake köyü Kosova Sırp temsilcisi ve BTGK üyesi, Prizren belediye binası, kişisel görüşme, 14 Ocak 2011.

⁶⁰ İtfaiye raporuna göre olayın kaza sonucu meydana geldiği belirtilirken, 30 Mayıs 2010 olayı polis tarafından başlangıçta şüpheli kundaklama olarak sınıflandırılmıştır. 31 Temmuz 2010 olayı polis tarafından kaydedilmemiştir ve dolayısıyla olayla ilgili herhangi bir araştırma yapılmamıştır.

kınama veya erişim faaliyeti yürütülmemiştir. 15 Kasım 2010 tarihinde, Rahovça belediyesine bağlı Zoçište köyündeki boş geri dönüş evlerinin pencereleri kırılmıştır. Yine, olayın kınanması olduğu gibi, belediye kuruluşları tarafından bir tepki veya erişim ya da tadilat gibi herhangi bir faaliyet yürütülmemiştir.

4. BELEDİYE TOPLULUKLAR GÜVENLİK KONSEYİ (BTGK) – ÇOĞUNLUK OLMAYAN TOPLULUKLARI ETKİLEYEN GÜVENLİK OLAYLARINA VERİLEN KURUMSAL TEPKİLER

Şu aşamada belediyelerin ciddi güvenlik olaylarına tepkisini ifade etmek ve yönlendirmekle görevli tek mekanizma BTGK'lerdir, ki bu "belediyenin güvenlik konuları ile ilgili temel danışma organıdır ve polis ile işbirliği içerisinde, belediye bünyesindeki tüm kişilerin çıkarına hizmet ederek, topluluklara yönelik güvenlik konularını değerlendirip çözüm getirmektedir."⁶¹ BTGK'leri her belediyede oluşturulmalıdır⁶² ve belediyede yaşayan tüm "etnik toplulukları" yanı sıra ilgili paydaşların eşit temsilini sağlamalıdır.⁶³ BTGK'leri belediye başkanı tarafından yönetilmelidir⁶⁴ ve "kamu güvenliği ile ilgili sorunları belirleyerek ve [belediye toplum güvenliği] eylem planları tavsiye ederek [...] yerel topluluklarla [...] işbirliği içerisinde, sadece suç değil, fakat 'suç korkusunu' ele almalıdır.⁶⁵ O ayrıca "tüm topluluklar içerisinde güvenlik sorunlarını çözmek üzere ortaklıklar ve ortak girişimlerin oluşturulması aracılığıyla," polis ile belediye sakinleri arasında güveni sağlamak ve toplum güvenliği için "yıllık eylem planı" tasarlamakla sorumludur.⁶⁶

BTGK'leri yılda en az on kez toplanmalıdır ve gözlem faaliyetlerini kolaylaştırmak üzere yapılan tüm toplantı tutanaklarını ilgili bakanlıklara (İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetim İdaresi Bakanlığı) göndermelidir,⁶⁷ belediye başkanı ise BTGK faaliyetleri hakkında belediye meclisine rapor sunmalıdır.⁶⁸ BTGK kurulan yerel güvenlik forumları ile danışma içerisinde olmalı⁶⁹ ve onların emniyet ve güvenlik ile ilgili endişelerini tartışmak ve ele almak üzere topluluklara yönelik yılda iki halka açık danışma toplantısı düzenlemelidir.⁷⁰ Bununla birlikte, BTGK'leri toplum güvenliği için yıllık eylem planı hazırlamalıdır. Son olarak, belediyeler, onların mevcut yapıya tam ve engelsiz katılımını sağlamak üzere, çoğunluk olmayan topluluk temsilcilerinin uygun çeviri desteği almasını sağlamalıdır.⁷¹ Katılımcıların serbestçe iletişim kurmasını sağlayan çeviri hizmetleri yanı sıra, BTGK

⁶¹ Bkz. not 3, *supra*, Madde 3(2)

⁶² Ibid, Madde 1.

⁶³ Ibid, Madde 3.

⁶⁴ Ibid, Madde 8.1.

⁶⁵ Ibid, Madde 4.

⁶⁶ Ibid, Madde 11.

⁶⁷ Ibid, Madde 7.

⁶⁸ Ibid, Madde 8.

⁶⁹ Ibid, Madde 10.

⁷⁰ Ibid, Madde 11.

⁷¹ 02/L-37 sayılı Dillerin Kullanımı Yasası, 27 Temmuz 2006, Madde 7.2 belirtmektedir ki, "[t]üm belediye görevlileri [...] her bireyin, herhangi bir resmi dilde, herhangi bir belediye kurumu veya organı ile iletişim kurabilmesi ve mevcut hizmetler ile kamu belgelerini temin edebilmesini sağlamakla görevlidir." Madde 7.4 belirtmektedir ki, "toplantı kayıtları [...] belediyenin tüm resmi dillerinde hazırlanmalı ve yayımlanmalıdır." Arnavutça ve Sırpça Kosova genelinde resmi dil durumundadır ve dolayısıyla tüm belediyelerde geçerlidir. Buna ilaveten, Boşnakça Dragaş ve Prizren belediyelerinde ve Türkçe Mamuşa ile Prizren belediyelerinde resmi dil durumundadır. Resmi kullanımdaki dillerin resmi diller ile benzeri statüsü vardır ancak sözlü ve yazılı tercüme otomatik olarak değil, talep üzerine sağlanmaktadır. Boşnakça İstog ve İpek şehirlerinde resmi kullanımdaki dildir; Türkçe Gilan, Mitroviça, Vıçitrın ve Priştine belediyelerinde resmi kullanımdaki dildir.

çalışmalarına yönelik davetiyeler, gündem ve toplantı malzemeleri en azından Arnavutça ve Sırpça dillerinde hazırlanmalıdır

4.1. Gilan bölgesi

BTGK'leri, uygulanan standartlara uygunluk derecesine göre değişerek, Gilan bölgesinde toplam on bir belediyenin⁷² onunda kurulmuştur. Örnek olarak, Ferizovik'te BTGK zorunlu on toplantıdan sadece beş; Gilan dört; Viti altı; Kosova Sırp çoğunluklu belediye Klokot iki toplantı yapmıştır. Kosova Sırp çoğunluklu belediye Ştırpçe'de BTGK sadece 2010 yılı Eylül ayında gerçekleşen açılış törenini düzenlemiştir. AGİT tarafından görüşülen belediye görevlileri bu uyumsuzluğu bölgede inter-etnik olaylarının yaşanmamasına bağlayıp, BTGK'nin öncelik oluşturmadığını belirtmiştir.⁷³ Kosova Arnavut nüfusu ağırlıklı Elez Han ve Kaçanik belediyeleri Gilan bölgesi dahilinde on toplantının tamamını düzenleyen belediyelerden ikisidir. Kosova Sırp nüfusu ağırlıklı Nobırda belediyesi 2008 yılında ilk olarak BTGK oluşturmuştur. Buna rağmen, 2010 yılında toplanmayı başaramamış, dolayısıyla rapor dönemi içerisinde öngörülen yükümlülüklerini yerine getirememiştir. Kameniča ve Klokot belediyelerinde üç Kosova Sırp kadını, bölge genelinde BTGK bünyesinde faaliyet gösteren tek kadın temsilcileridir.

Çoğu belediyelerde belediye başkanları, gerçekleşen toplantıların birkaçını yönettiği Ferizovik, Ştırpçe ve Viti belediyeleri hariç, yetkilerini çoğunlukla belediye başkan yardımcısı veya diğer yetkililere devrederek, sadece birkaç, eğer varsa, BTGK oturumunu yönetmiştir. BTGK oturumu tutanakları, ki bu ilgili bakanlıklar tarafınca yapılan çalışmaların izlenmesini sağlamaktadır, sadece Ferizovik, Elez Han, Kaçanik, Klokot ve Viti belediyelerinde kaydedilmiştir. Sadece Ferizovik belediyesi düzenli olarak çalışmaları hakkında belediye meclisini bilgilendirmiştir, Klokot BTGK ise bunu sadece bir kez yapmıştır. Bölgedeki tüm diğer BTGK'leri yasal gözetimin bu önemli unsurunu yerine getirememiştir.

Belediye toplum güvenliği eylem planları Ferizovik, Gilan, Elez Han, Kaçanik, Klokot, Ştırpçe ve Viti belediyelerinde hazırlanmıştır. Zorunlu kamuoyu toplantıları, ki bu BTGK çalışmaları hakkında bilinçlendirme açısından önemlidir, bu yapının oluşturulduğu hiçbir belediyede düzenlenmemiştir. Gündem dahil olmak üzere, toplantılar ve materyallerin tercümesi, bazı temsilcilerin toplantılara yeterince hazırlanamaması yanı sıra etkin ve aktif bir şekilde katılımını engelleyerek, tüm BTGK'lerinde düzenli olarak sağlanmamıştır.

Gilan bölgesinde, Yerel Kamu Güvenliği Komiteleri (YKGG) Gilan, Kameniča, Nobırda, Klokot ve Viti belediyelerinde oluşturulmuştur. Gilan belediyesinden dört YKGG temsilcisi⁷⁴ düzenli olarak tüm BTGK toplantılarına katılmıştır. Vırbovaç YKGG'si Kosova Sırp çoğunluklu Klokot belediyesi BTGK'de bir üye ile temsil edilmektedir. Viti belediyesinde, bölgedeki her üç YKGG temsilcisi BTGK bünyesinde temsil edilmiştir.⁷⁵ Kameniča BTGK'si belediyedeki mevcut beş YKGG'den temsilcileri içermektedir ve

⁷² Rapor dönemi sırasında, AGİT'in bu doğrultuda düzenli savunuculuğuna rağmen, Ranilug henüz BTGK oluşturmamıştır. Partiş belediyesi 2011 yılında BTGK oluşturmuştur.

⁷³ Kosova Arnavut topluluklardan sorumlu belediye başkanı yardımcısı ve Kosova Arnavut belediye acil durum ofisi başkanı, Ştırpçe belediye binası, kişisel görüşmeler, 19 Ocak 2011.

⁷⁴ YKGG'leri, bkz. not 5, supra, Abdullah Preşeva, Yukarı Livoç, Partiş ve Poneş köylerinde oluşturulmuştur.

⁷⁵ YKGG'leri, ibid, Pojarane, Smira ve Vırban köylerinde oluşturulmuştur. Vırboç YKGG' i şimdi yeni oluşturulan Klokot belediyesi BTGK'de temsil edilmektedir.

bunlar YKGG üyelerinin kendileri tarafından kararlaştırıldığı üzere, toplantılara dönüşümlü olarak katılmaktadır.⁷⁶

Çoğunluk olmayan toplulukların bölge BTGK'lerinde temsili ve etkin katılımı belediyeden belediyeye değişiklik göstermiştir, ki bu BTGK'lerin emniyet ve güvenlik endişelerini etkin bir şekilde ele almasını etkilemiştir. Ferizovik belediyesinde Kosova Sırp temsilcisi, onun davalara tam katılımını sağlayan, çeviri hizmetlerinin mevcut olduğunu dile getirirken,⁷⁷ Kosova Aşkali üyesi mekanizmanın etkinlinden bahsetmiştir.⁷⁸ Buna rağmen, BTGK'leri belediyede yaşayan tüm çoğunluk olmayan toplulukları dahil etme konusunda başarılı olamamıştır: Kosova Sırp, Kosova Rom, Kosova Aşkali ve Kosova Mısırlı topluluk temsilcileri tüm toplantılara katılırken, katılan Kosova Boşnak temsilcisi olmamıştır. 2 Mart 2010 tarihli BTGK oturumu, yukarıda belirtilen, Ferizovik'te Kosova Aşkali mensubu bir gencin bıçaklandığı, 23 Ocak 2010 tarihli olayı ele almıştır.⁷⁹ Bir sonraki BTGK oturumunda polis okullarda şiddet konusunu ele alarak, bıçakların aranması ve el koyma uygulamaları hakkında bilgi vermiştir. Bununla birlikte, BTGK Kasım oturumunda, Ekim 2010 tarihinden itibaren devam etmekte olan Kosova Sırp evlerinin yağmalanması olayı ele alınmamıştır.⁸⁰

Gilan belediyesinde BTGK, Kosova Sırp, Kosova Türk ve Kosova Rom topluluğu temsilcilerinin düzenli katılımı ile, tüm çoğunluk olmayan toplulukları başarılı bir şekilde dahil etmiştir. AGİT tarafından görüşülen Kosova Rom⁸¹ ve Kosova Sırp⁸² temsilcileri mekanizmadan övgüyle bahsederken, Kosova Türk üyesi, BTGK'nin sadece dört kez toplanmasını eleştirip,⁸³ bunun belediyedeki topluluk emniyet ve güvenlik endişelerini etkili bir şekilde ele alabilmesi için yetersiz olduğuna dikkat çekmiştir. Buna ilaveten, toplantı davetiyeleri ve gündemlerinin düzenli olarak Sırpça yayınlanmasıyla birlikte, toplantıda Aranavutça bilmeyen birkaç Kosova Sırp topluluğu temsilcisi ve belediye görevlisinin bulunmasına rağmen, 28 Ekim 2010 tarihli oturum sırasında çeviri sağlanmamıştır. 18 Şubat 2010 tarihinde Gilan'daki Kosova Sırp Ortodoks mezarlığının tahrip edilmesi⁸⁴ olayı BTGK toplantılarında hiçbir zaman görüşülmemekle birlikte, 20 Ocak 2010 tarihli açılış toplantısı ile 15 Temmuz 2010 tarihleri arasında herhangi bir toplantı düzenlenmemiştir. Gilan Sırp Ortodoks Kilisesi Yönetim Kurulu üyesi, BTGK'nin toplanıp tahrip olayını ele alma konusundaki başarısızlığı, mevcut mekanizmanın yararlılığı hakkında kuşku uyandırdığını dile getirmiştir.⁸⁵

Viti belediyesinde, Kosova Sırp topluluğu temsilcileri düzenli olarak BTGK toplantılarına katılmıştır. Ancak ilgili malzeme ve toplantılar için Sırpça tercümenin sağlanmaması onların mevcut mekanizmaya etkin katılımını engellemektedir.⁸⁶ Kosova Sırp belediye geri dönüş görevlisi 27 Eylül 2010 tarihli BTGK oturumu sırasında bu konuda şikayetini dile getirmiştir; ancak sorun hala devam etmektedir. Mevcut yapıda Kosova Hırvat

⁷⁶ YKGG'leri, ibid, Berivoyçe, Karaçova, Kololeç, Muçiverç ve Yukarı Şipaşniça köylerinde oluşturulmuştur.

⁷⁷ Kosova Sırp BTGK üyesi, Ferizovik şehri, kişisel görüşme, 19 Ocak 2011.

⁷⁸ Kosova Aşkali BTGK üyesi, Ferizovik belediyesi, kişisel görüşme, 20 Ocak 2011.

⁷⁹ Bkz s. 9, supra.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ İki Gilan BTGK Kosova Rom temsilcisi, Gilan Rom Topluluk Merkezi ve Gilan belediyesinde gerçekleştirilen kişisel görüşmeler, 18 Ocak 2011.

⁸² Gilan BTGK Kosova Sırp üyesi, Gilan belediye binası, kişisel görüşme, 18 Ocak 2011.

⁸³ Gilan BTGK Kosova Türk üyesi, Gilan belediye binası, kişisel görüşme, 19 Ocak 2011.

⁸⁴ Bkz. ss. 7–8 supra.

⁸⁵ Kosova Sırp Ortodoks Kilisesi Yönetim Kurulu üyesi, Gilan şehri Kurul binası, kişisel görüşme, 14 Ocak 2011.

⁸⁶ Kosova Sırp BTGK üyesi, Viti belediye binası, kişisel görüşme, 17 Ocak 2011.

temsilcisinin bulunmaması ise ayrı bir sorunu teşkil etmektedir; topluluk temsilcileri onların BTGK toplantılarına hiçbir zaman davet edilmediğini ve bu savunmasız topluluğun devam eden güvenlik endişelerinin⁸⁷ mekanizma dışında bırakıldığını iddia etmektedir.⁸⁸

Kosova Arnavut nüfusu ağırlıklı Elez Han belediyesi BTGK bünyesinde küçük Kosova Boşnak topluluğu temsil edilmemiştir.⁸⁹ Kosova Arnavut nüfusu ağırlıklı Kaçanik belediyesinde yaşayan beş Kosova Rom topluluğu mensubu onların BTGK toplantılarına davet edilmediğini iddia etmektedir.⁹⁰ Kosova Sırp çoğunluklu Klokot belediyesinde, düzenlenen beş toplantının dördünde tutanak ve gündemin Arnavutça tercümesi yapılmıştır, Kosova Arnavut temsilcileri ise düzenlenen oturlara tamamen katılabildiklerini belirtmişlerdir.⁹¹

26 Temmuz 2010 tarihli BTGK oturumu sırasında Klokot ve Gırnçare köyü Kosova Sırp temsilcileri köylerinden geçen bireyler – iddiaya göre Kosova Arnavutları – tarafından taciz olayları hakkında şikayette bulunmuştur. Kosova polis karakolu komutanı bölgedeki devriyeyi arttıracığına dair söz verirken, BTGK koordinatörü durumu izlemek için vatandaşlarla haftalık toplantılar düzenleyeceğini vaat etmiştir. Bununla birlikte, sonraki BTGK oturumları sırasında olayın devamı getirilmemiştir.

Kosova Sırp çoğunluklu Nobırda belediyesi BTGK tüm topluluklardan temsilcileri içermektedir. Bununla birlikte, 2010 yılı içerisinde toplanmaması nedeniyle, 15 Mart, 30 Kasım ve 28 Aralık 2010⁹² tarihlerinde Paralovo köyü yakınlarında Kosova Sırp mensuplarına yönelik yapılan üç saldırı konsey tarafından ele alınmamıştır. Kosova Sırp çoğunluklu Ştırpe belediyesinde Kosova Arnavutları yapılan tek BTGK toplantısına katılırken, küçük Kosova Rom topluluğunu temsilen kimse atanmamıştır. Kameniča’da Kosova Sırp temsilcileri yapılan iki toplantıya katılmıştır, ancak yine küçük Kosova Rom topluluğu temsilsiz kalmıştır. Kosova Sırp temsilcileri, onların olaylara tam katılımını sağlayarak, her iki toplantıda da tercüme hizmetlerinin yapıldığını belirtmiştir. Ancak, bunlardan ikisi toplantıların daha sık yapılması ve genel kamu güvenliği konularından ziyade topluluklara yönelik belirli emniyet ve güvenlik endişelerinin ele alınmasıyla mekanizmanın etkinliğinin artacağını dile getirmiştir.⁹³

4.2. Mitroviça bölgesi

Mitroviça bölgesinde 2010 yılı boyunca sadece Viçitırın belediyesi BTGK işlev görmüştür. Leposaviç, Zubin Potok ve Zvečan belediyelerinde BTGK’ler oluşturulmamıştır.⁹⁴ Mitroviça belediyesi, 2009 yılı Nisan ayında BTGK’ni oluşturup aynı yıl içerisinde sadece bir kez görüşürken, 2010 yılında hiçbir toplantı düzenlenmemiştir. Benzeri şekilde,

⁸⁷ Bkz. not 31, *supra*.

⁸⁸ Kosova Hırvat topluluğu temsilcisi, Viti belediyesi, Letniça köyündeki evinde gerçekleşen kişisel görüşme, 28 Aralık 2010.

⁸⁹ Kosova Boşnak topluluğu çoğunluk topluluğa entegre olmuş durumdadır ve çoğunluk olmayan toplulukların haklarını korumak ve geliştirmek üzere kurulan mekanizmalara katılımı talep etmemektedir.

⁹⁰ Kaçanik belediyesinde yaşayan beş Kosova Rom topluluğu mensubu Kosova Arnavut çoğunluk topluluğuna büyük oranda entegre olmuş durumdadır.

⁹¹ Dört Kosova Arnavut BTGK temsilcisi, Klokot belediye binası, kişisel görüşme, 17 Ocak 2011.

⁹² Bkz. s. 8, *supra*.

⁹³ Kameniča BTGK Kosova Sırp temsilcileri, Kameniča şehri, kişisel görüşme, 18 Ocak 2011.

⁹⁴ Bu belediyeler Sırbistan yasalarını uyguladığı için, BTGK’leri Leposaviç, Zubin Potok ve Zvečan belediyelerinde oluşturulmamıştır.

Skenderay belediyesinde Ocak 2010'da oluşturulan BTGK rapor dönemi içerisinde herhangi bir toplantı gerçekleştirilmemiştir.

Vıçitrın BTGK, öngörülen yükümlülüklerle uygun olarak, 2010 yılı içerisinde toplam on kez toplanmıştır. Toplantılar düzenli olarak belediye başkanı tarafından yönetilip, toplantı tutanakları hazırlanmış ve ilgili bakanlıklara gönderilmiştir, tüm toplantılara da düzenli olarak Kosova Sırp (kadın), Kosova Türk, Kosova Rom ve Kosova Aşkali topluluk temsilcileri katılmıştır. Son üç topluluk temsilcisi, mekanizmanın etkinliği ve aktif katılım imkanı sağlaması nedeniyle, BTGK hakkında övgüyle bahsetmiştir.⁹⁵ Buna karşılık, Kosova Sırp temsilcisi BTGK katkısının çoğunlukla sembolik kaldığını dile getirip, kendisinin tam katılımında bulunma imkanını kabul etmesine rağmen, yapının olayları çözme konusunda sınırlı kapasiteye sahip olduğunu belirtmiştir.⁹⁶ Goybulya köyünde taşıyan bir Kosova Sırp mensubu AGİT'e güvenlik olaylarının BTGK tarafından tartışılmadığı, belediyenin diğer bölgelerinden bildirilen olayların⁹⁷ da görüşme dışında kaldığından şikayet etmiştir.⁹⁸ Sırpça tercüme düzenli olarak sağlanırken, tutanak sadece Arnavutça dilinde hazırlanmaktadır. BTGK etkinlikleri hakkında belediye meclisini bilgilendirme konusunda başarısız olmuş, belediye toplum güvenliği eylem planı hazırlamamış ve 2010 yılı içerisinde zorunlu iki kamuoyu toplantısını düzenlememiştir.

Mitroviça bölgesi dahilindeki tüm belediyelerde çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen önemli güvenlik olayları bildirilmiştir. Belediyelerin BTGK'lerin yasal gerekliliklere uyum sağlamak konusundaki başarısızlığı,⁹⁹ onların bu olaylara etkin bir şekilde tepki verme kapasiteleri ve çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesi açısından önemli bir boşluk bırakmıştır. Bununla birlikte, BTGK'lerinin eksikliği nedeniyle bölgede mevcut bulunan YKGK'leri¹⁰⁰ görevlerini yerine getirememiştir.

4.3 İpek bölgesi

İpek bölgesinde bulunan altı belediyenin tamamı 2010 yılında, belirli standartlara değişik derecede uyum gösteren, BTGK'lerini oluşturmuştur. Deçan belediyesinde zorunlu on toplantıdan dört, Yakova'da iki, İstog'da altı, Klina'da beş, İpek'te sekiz ve Yunik'te sadece bir toplantı düzenlenmiştir. Deçan, Yakova ve Yunik'te birkaç toplantı ilgili belediye başkanı başkanlığında yürütülmüştür. İstog ve Klina'da belediye başkanı sadece bazı toplantılara başkanlık ederken, İpek belediye başkanı, yerine çoğunlukla başkan yardımcılarını görevlendirip, hiçbir toplantıya başkanlık etmemiştir. Toplantı tutanakları sadece Yakova ve Klina belediyelerinde hazırlanıp ilgili bakanlıklara gönderilmiştir. İstog ve İpek belediyelerinde BTGK tutanakları tutulmuş fakat ilgili bakanlıklar yerine, yanlışlıkla Kosova Belediyeler Birliği'ne gönderilmiştir. Yunik'te belediye başkanı tarafından yönetilen BTGK toplantısı için tutanak tutulmuş fakat ilgili bakanlıklara gönderilmemiştir. Sadece İstog BTGK çalışmaları hakkında belediye meclisine bilgi verirken, diğer beş BTGK bu doğrultudaki sorumluluklarını yerine getirmede başarısız olmuştur.

⁹⁵ Vıçitrın BTGK Kosova Türk, Kosova Rom ve Kosova Aşkali temsilcileri, kişisel görüşmeler, 20, 21 ve 26 Ocak 2011.

⁹⁶ Vıçitrın BTGK Kosova Sırp üyesi, kişisel görüşme, 18 Ocak 2011.

⁹⁷ Bkz. s. 12, supra.

⁹⁸ Goybulya köy sakini Kosova Sırp üyesi, Vıçitrın belediyesi, telefon görüşmesi, 21 Ocak 2011.

⁹⁹ Bkz. s. 10-12, supra.

¹⁰⁰ YKGK'leri, bkz. not 5, supra, Suvo Grlo (Skenderay belediyesi), Çabar (Zubin Potok) ve Lipa (Zveçan) köylerinde oluşturulmuştur.

İstog ve İpek BTGK'leri 2010 yılı için belediye toplum güvenliği eylem planını hazırlamıştır. Raporun hazırlandığı dönemde, Yakova BTGK tarafından hazırlanan eylem planı nihai onay için beklerken, Yunik ve Deçan belediyeleri bu doğrultuda herhangi bir girişimde bulunmamıştır. Sadece İpek BTGK 2010 yılında iki zorunlu kamuoyu toplantısı düzenlerken, diğer beş BTGK yaptığı çalışmalarını halk arasında paylaşarak profilini yükseltmek için bu fırsatı doğru değerlendirememiştir. Malzemelerin ve toplantıların tercümesi, onların hazırlanıp daha etkin ve aktif bir şekilde toplantılara katılım yeteneklerini olumsuz etkileyerek, BTGK temsilcileri için her zaman sağlanmamıştır. Bölgedeki BTGK'leri bünyesinde çoğunluk olmayan topluluklara mensup kadınlar temsil edilmemiştir.

Çoğunluk olmayan toplulukların bölge BTGK'lerinde temsili ve etkin katılımı, ilgili organların toplulukların güvenlik ve emniyet ile ilgili endişelerini ele alma kapasitelerini etkileyerek, belediyeden belediyeye değişiklik göstermiştir. Deçan BTGK'deki BTGDO başkanı – Kosova Boşnak – Kosova Sırp, Kosova Mısırlı, Kosova Aşkali ve Kosova Romları dahil olmak üzere, ilgili standartlara aykırı olarak, tüm çoğunluk olmayan toplulukların çıkarlarını temsilen belediye tarafından atanmıştır. Arnavut dilini iyi tanınması ve çeviri hizmetlerinin genel olarak sağlanması nedeniyle, Kosova Boşnak temsilcisi görüşmelere katılım konusunda başarı kaydetmiştir. O BTGK ile topluluklar arası bilgi akışındaki artışın mevcut yapının çalışmalarını güçlendireceğini savunurken, yapının varlığı ve görevi hakkında bilinçlendirme kampanyalarının onun etkinliğini arttıracığına dair inancını belirtmiştir.¹⁰¹ BTGDO Kosova Sırp çalışanı diğer toplulukların, bilhassa Kosova Karadağlı ve Kosova Sırplarının, BTGK bünyesinde temsil eksikliği nedeniyle hayal kırıklığını dile getirirken, BTGK'nin kendi topluluklarının emniyet ve güvenlik endişelerini ele alma konusunda daha etkin katılımını görmek istediğini belirtmiştir.¹⁰²

Yakova belediyesinde, Kosova Mısırlıları belediye meclisi yönetici yardımcısı aracılığıyla temsil edilen tek çoğunluk olmayan topluluk durumundaydı: Kosova Rom, Kosova Aşkali veya Kosova Boşnak topluluklarını temsilen hiçbir temsilci atanmamıştır. Kosova Arnavut mensubu bir sivil toplum üyesi, kendisinin topluluk hakları ve sivil toplum kuruluşları hakkında deneyimi nedeniyle, belediyede çoğunluk olmayan toplulukların çıkarlarını temsil ettiğini belirtmektedir.¹⁰³ BTGK bünyesinde toplulukların temsiline olmaması, 7 Temmuz 2010 tarihli oturum sırasında, Mart ve Mayıs 2010 tarihlerinde Kosova Mısırlı ve Kosova Boşnak topluluklarını etkileyen güvenlik olaylarına yer verilmeden, sadece kamu güvenliği konularının ele alınmasına açıklık getirmektedir.¹⁰⁴ Temsilcilerin Arnavutça konuşabilmesi nedeniyle, BTGK oturumları sırasında Sırpça tercüme sağlanmamaktadır. Kosova Mısırlı temsilcisinin BTGK'nin toplulukların emniyet ve güvenlik endişelerini etkili bir şekilde ele alma potansiyeline sahip olduğu doğrultusundaki inancını bildirmesine rağmen, kendisinin çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen güvenlik konularını görüşmek üzere BTGK toplantılarına katılımı doğrultusundaki talebi hiçbir zaman onaylanmamıştır.¹⁰⁵

¹⁰¹ Deçan BTGDO Kosova Boşnak başkanı ve BTGK üyesi, Deçan belediye binası, kişisel görüşmeler, 10 Ocak 2011.

¹⁰² Deçan BTGDO Kosova Sırp yetkilisi, Deçan belediye binası, kişisel görüşme, 10 Ocak 2011.

¹⁰³ Yakova BTGK Kosova Arnavut temsilcisi, Yakova şehri, kişisel görüşme, 11 Ocak 2011.

¹⁰⁴ Bkz. not 51 ve 52, supra.

¹⁰⁵ Kosova Mısırlı belediye meclisi başkan yardımcısı ve BTGK üyesi, Yakova şehri, kişisel görüşme, 12 Ocak 2011.

İstog belediyesinde, Kosova Sırp, Kosova Boşnak, Kosova Mısırlı ve Kosova Rom topluluğu temsilcileri atanmış olup, hemen tüm BTGK toplantılarına katılmıştır. Bununla birlikte, Kosova Karadağ topluluğu temsil edilmemiştir. BTGK toplantıları, Kosova Sırp BTGK üyesi tarafından övgüyle bahsedilen,¹⁰⁶ Kosova Sırp geri dönüş bölgesi Zalç¹⁰⁷ köyünde yaşanan güvenlik olaylarını ele almıştır. Buna rağmen, Zalç olaylarında hedef alınan bazı Kosova Sırp topluluğu mensupları BTGK'nin konuyu görüştüğünden bihaber, temsilcilerinin herhangi bir erişim faaliyeti düzenlememesinden şikayetçi olmuştur.¹⁰⁸ Toplantılar sırasında Sırpça tercümenin sağlanmasına rağmen, toplantı malzemeleri çoğunlukla Arnavutça yayımlanmıştır. Kosova Mısırlı üyesi, kendisinin davalara katılımına izin vermesi nedeniyle, BTGK hakkında övgüyle bahsederken, toplantıya hazırlanabilmek için gerekli malzemelerin önceden dağıtılması gerektiğine dikkat çekmiştir.¹⁰⁹

Klina belediyesinde, Kosova Aşkali, Kosova Mısırlı ve Kosova Rom topluluğu temsilcileri düzenli olarak BTGK toplantılarına katılmış ve mekanizmanın etkinliği hakkında övgüyle bahsetmiştir.¹¹⁰ Buna rağmen, belediye'deki tüm çoğunluk olmayan topluluklar BTGK bünyesinde temsil edilmemiştir: Klina'da geriye kalan bir Kosova Karadağlı ailesini temsilen hiçbir temsilci atanmamıştır ve Kosova Sırp temsilcisi ile topluluklar komitesi üyesi de ayrıca katılımında bulunmamıştır. BTGK, kamu güvenliğinden belediye'deki Kosova Sırp'ların köye dönüşüne kadar, çeşitli emniyet ve güvenlik konularını ele almıştır. Buna rağmen, Ocak 2010'da Klina'da Kosova Sırp geri dönüş evlerine yönelik taşlama olayı,¹¹¹ yapının Temmuz ayına kadar oluşturulmaması nedeniyle, BTGK tarafından ele alınmamıştır. Bölgedeki tek YKGG temsilcisi – Dolç-Dresnik köyünde – BTGK'ne atanmıştır. Bununla birlikte, belediyede onun iletişim bilgileri mevcut değildi ve dolayısıyla kendisine davetiye göndermek mümkün olmamıştır.

İpek belediyesinde, Kosova Sırp, Kosova Boşnak, Kosova Mısırlı ve Kosova Rom topluluklarının BTGK bünyesinde temsil edilmesiyle birlikte toplantılara devamlı katılımında bulunmazken, Kosova Gorali ve Kosova Karadağlı toplulukları temsil edilmemiştir. Arnavutça ve Sırpça simültane çeviri hizmetleri düzenli olarak sağlanmakla birlikte, Kosova Sırp temsilcisi gündem ve tutanakların sadece Arnavutça hazırlandığını belirtmiştir.¹¹² Kosova Sırp nüfusu ağırlıklı Levoşa köyü YKGG, hazırlanma imkanını engelleyen, davetiye ve gündemin gecikmeli olarak ve sadece Arnavutça gönderilmesinden şikayetçi olmasına rağmen, tüm toplantılara katılmıştır.¹¹³ Toplantılar sırasında çeşitli kamu güvenliği konularının ele alınmasıyla birlikte, başta Kosova Boşnak, Kosova Mısırlı ve Kosova Rom toplulukları olmak üzere, belediye'deki çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen güvenlik olayları dahil edilmemiştir.¹¹⁴ Kosova Boşnak BTGK üyesi, toplantıların çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen olaylardan ziyade, bunun 26 Ekim

¹⁰⁶ İstog BTGK Kosova Sırp üyesi, Çerkolez köyündeki evinde gerçekleşen kişisel görüşme, 13 Ocak 2011.

¹⁰⁷ Bkz. s.13, *supra*.

¹⁰⁸ Zalç ve Osoyane geri dönüş köylerindeki Kosova Sırp üyeleri, kişisel görüşmeler, 10–11 Ocak 2011.

¹⁰⁹ İstog BTGK Kosova Mısırlı üyesi, AGİT tarafından 11 Ocak 2011 tarafından İstog şehrinde gerçekleşen görüşme.

¹¹⁰ Klina BTGK Kosova Aşkali, Kosova Rom ve Kosova Mısırlı temsilcileri, AGİT tarafından 12-13 Ocak 2011 tarihlerinde kendi Klinavça, Dollovo ve Şupel köylerindeki evlerinde yapılan görüşmeler.

¹¹¹ Bkz. s. 12-13, *supra*.

¹¹² BTGK İpek Kosova Sırp üyesi, AGİT tarafından 29 Aralık 2010 tarihinde Belo Polye köyündeki evlerinde gerçekleşen görüşme.

¹¹³ Levoşa YKGG Kosova Sırp temsilcisi ve İpek BTGK üyesi, AGİT tarafından 11 Ocak 2011 tarihinde Levoşa köyündeki evlerinde gerçekleşen görüşme.

¹¹⁴ Bkz. not 51, 52, *supra*.

2010 tarihinde Zlopek köyünde Kosova Boşnak mensubuna yapılan saldırının¹¹⁵ 2 Aralık 2010 tarihinde gerçekleşen bir sonraki BTGK toplantısında neden görüşülmediğine açıklık getirdiğini belirterek, genel kamu güvenliği ve güvenlik konularını ele almasından şikayetçi olmuştur.¹¹⁶ Bununla birlikte, Kosova Sırp temsilcisi BTGK toplantılarında ileri sürülen belirli konuların yetersiz takibi ve topluluklar arasında mekanizmanın varlığı ve görevi hakkında bilgi yetersizliğine dikkati çekmiştir.¹¹⁷

¹¹⁵ Bkz.s. 14, *supra*.

¹¹⁶ İpek BTGK Kosova Boşnak üyesi, AGİT tarafından 14 Ocak 2011 tarihinde Vitomiriça köyündeki evlerinde gerçekleşen görüşme.

¹¹⁷ İpek BTGK Kosova Sırp üyesi, Gorajdevaç köyü, kendi evinde gerçekleşen kişisel görüşme, 30 Aralık 2010.

4.4. Priştine bölgesi

Priştine bölgesindeki sekiz belediyenin yedisi BTGK'ları oluşturmuştur; bir tek Gračanitsa'da oluşturulmamıştır. 2010'da Kosova Ovası BTGK zorunlu olan on toplantıdan sadece ikisini gerçekleştiren, Lipyan sekiz, Obiliç ve Poduyova üç, Priştine beş, Glogovça dört ve Ştime altı kez toplanmıştır. Poduyova ve Kosova Ovası belediye başkanları birkaç oturuma başkanlık ederken, gerçekleşen diğer beş BTGK toplantı sırasında, yetkilerini genellikle kendi başkan yardımcıları ve/veya belediye meclisi başkanlarına devretmiştir. Çoğu BTGK çalışmaları hakkında toplantı tutanaklarını hazırlayıp onları incelemek için ilgili bakanlıklara göndermiştir; Obiliç belediyesi bunu sadece bir kez uygularken, Glogovça belediyesi hiçbir kez uygulamamıştır. Sadece Obiliç BTGK faaliyetlerini belediye meclisine bildirirken, diğer belediyeler bu yasal gerkliliğin yerine getirilmesinde başarısız olmuştur. Lipyan ve Obiliç belediyeleri 2010 yılı için belediye topluluk güvenliği eylem planını hazırlayan tek BTGK olurken, iki zorunlu BTGK kamu oturumu sadece Ştime ve Lipyan belediyelerince düzenlenmiştir. Kosova Sırp ve Kosova Boşnak mensubu olmak üzere, toplam iki kadın Obiliç BTGK'ne katılmıştır.

Bölgedeki BTGK bünyesinde çoğunluk olmayan toplulukların temsili ve etkin katılımı, mevcut mekanizmaların toplulukların emniyet ve güvenlik endişelerine etkin bir şekilde tepki verme kapasitesini etkileyerek, belediyeden belediyeye değişiklik göstermiştir. Toplam yedi BTGK'nin altısı çoğunluk olmayan topluluk temsilcilerini bünyesinde barındırırken; sadece Glogovça dahil etmemiştir, fakat belirtmelidir ki belediye sadece Kosova Arnavutları tarafından ikamet edilmektedir.

Kosova Ovası'nda, Kosova Sırp, Kosova Mısırlı, Kosova Rom ve Kosova Aşkali temsilcileri BTGK oturumlarına katılmıştır. Küçük Kosova Boşnak ve Kosova Goralı

toplulukları temsilcileri BTGK'ne atanmamış olmakla birlikte, AGİT tarafından görüşülen belediye yetkilileri, söz konusu toplulukların çok küçük olması çoğunluk topluluğa büyük oranda entegre olması nedeniyle, bu görevi yerine getirebilecek bireyleri adlandıramadığını belirtmiştir. Sırpça tercüme sağlanmıştır. BTGK çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen kamu güvenliği sorunları yanı sıra emniyet olaylarını görüşmüştür. Örneğin, 23 Nisan 2010 tarihli oturum sırasında, Kosova Aşkali üyesi Nakarade köyünde geri dönmüş Kosova Aşkali ailelere ait dört evin camlarının kırılması sorununu gündeme getirmiştir.¹¹⁸ Bununla birlikte, Kosova Sırp topluluğunun BTGK bünyesinde temsil edilmesine rağmen, 2010 yılı Ocak ile Eylül ayları sırasında Sırp Ortodoks mezarlıklarının yağmalanması olayı ele alınmamıştır.¹¹⁹

Lipyan belediyesinde, Kosova Sırp, Kosova Türk, Kosova Rom, Kosova Aşkali, Kosova Karadağlı ve Kosovalı Hırvat toplulukları dahil olmak üzere, tüm çoğunluk olmayan toplulukların BTGK'ne katılması önerilirken, çok sayıda çoğunluk olmayan topluluk temsilcisi toplantılara katılmamıştır.¹²⁰ Sırpça tercüme düzenli olarak sağlanmış ve Yanova YKGGK temsilcileri düzenli olarak katılımında bulunmuştur. BTGK düzenli bir şekilde toplanıp, 30 Mart 2010 tarihli Rubovça köyündeki Sırp Ortodoks mezarlığının yağmalanması olayını gündeme taşımamış olmasına rağmen, toplulukları etkileyen çok sayıda emniyet ve güvenlik olayını görüşmüştür. Bunun yerine, söz konusu olay Kosova polisi tarafından BTGDO binasında düzenlenen, polis devriyelerinin arttırılmasının da kararlaştırıldığı, aylık güvenlik toplantısı sırasında ele alınmıştır. Kosova Sırp BTGK üyesi olaylar sırasında BTGK toplantılarına katılmadığını iddia etmiştir.¹²¹ BTGK Kosova Aşkali üyesi, kendi topluluğunun kuruluşar ile etkileşimini sağlayarak, belediye'deki diğer toplulukların güvenlik endişeleri hakkında bilgi edinmek için yararlı bir mekanizma olarak övgüyle bahsetmiştir.¹²²

Obiliç'te, küçük Kosova Karadağlı topluluğunun temsil edilmemesine rağmen, Kosova Sırp, Kosova Boşnak, Mısırlı, Rom ve Aşkali topluluk temsilcileri BTGK toplantılarına katılmıştır. Toplantılarda Sırpça tercüme sağlanmıştır. BTGK kamu güvenliği konuları üzerine yoğunlaşarak, sadece güvenlik konularına değinmemiştir, ancak BTGK temsilcileri onun ortak ilgi alanı oluşturan sorunlara hitap etmesi nedeniyle mekanizmanın etkinliğinden övgüyle bahsetmiştir.¹²³ Bununla birlikte, BTGK bünyesindeki iki bayan üyeden biri olan, Kosova Boşnak temsilcisi, oturumlar sırasında topluluklar tarafından gündeme getirilen sorunların takip edilmesi ve çözümü için daha fazla girişim ve siyasi iradeye ihtiyaç olduğunu altını çizmiştir.¹²⁴

Poduyova'da, şehirde yaşayan Kosova Rom ve Kosova Aşkali temsilcileri BTGK toplantılarına düzenli olarak katılmış ve mekanizmanın etkinliği hakkındaki memnuniyetlerini dile getirmiştir.¹²⁵ Belediyede küçük bir Kosova Sırp topluluğu olmasına rağmen, çoğunlukla uzaklık ve ulaşım harcamaları nedeniyle davalara katılmamıştır.

¹¹⁸ Bkz. s. 15–16, *supra*

¹¹⁹ Bkz. s. 14–15, *supra*

¹²⁰ Kosova Karadağ topluluğu olayında, söz konusu topluluk temsilcisi BTGK katılması teklifini geri çevirirken, Kosova Hırvat üyesi resmi olarak atanmasına rağmen toplantılara katılmamıştır.

¹²¹ Lipyan BTGK Kosova Sırp üyesi, Lipyan şehrindeki AGİT binası, kişisel görüşme, 28 Ocak 2011.

¹²² Lipjan BTGK Kosova Aşkali üyesi, Gadime köyü, kişisel görüşme, 18 Ocak 2011.

¹²³ Obiliç BTGK Kosova Sırp ve Kosova Aşkali temsilcileri, Obiliç ve Plementina kampındaki AGİT binası, kişisel görüşme, 12 Ocak 2011

¹²⁴ Obiliç BTGK Kosova Boşnak üyesi, Obiliç'teki AGİT binası, kişisel görüşme, 12 Aralık 2010.

¹²⁵ Poduyova BTGK Kosova Aşkali ve Kosova Rom temsilcileri, Poduyova şehri, kişisel görüşme, 14 Ocak 2011.

BTGK sınırdaki kamu güvenliği sorunlarını tartışırken, 27 Haziran 2010¹²⁶ tarihinde Poduyova şehrindeki Sırp Ortodoks mezarlığının yağmalanması olayını, olayın yaşandığı tarihten sonra ilk toplantı olan, 15 Ekim 2010 tarihli oturumda ele almamıştır.

Priştine’de - Kosova Sırp, Kosova Boşnak, Kosova Mısırlı, Kosova Türk, Kosova Rom, Kosova Aşkali ve Kosova Gorani olmak üzere, tüm çoğunluk olmayan topluluklar temsil edilmesine rağmen, oturumlara düzenli olarak katılmamıştır. Kosova Sırp ve Kosova Türk temsilcileri davetiyelerin zamanında ulaştırılmadığından şikayet ederken,¹²⁷ Kosova üyeleri gündeme getirilen konulara BTGK tarafından her zaman doğru hitap edilmediğini belirtmiştir.¹²⁸ Kosova Arnavut ve Kosova Sırp’ların birlikte yaşadığı karma Aşağı Berniça köyünde, belediye tek YKKG temsil edilmiştir. Genel emniyet ve güvenlik konuları görüşülmesine rağmen, çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen belirli bir olay hakkında görüşülmemiştir. Malemelerin Sırpça tercümesi düzenli olarak sağlanmıştır.

Ştım’de, Kosova Aşkali ve Kosova Rom temsilcileri BTGK’ne atanmıştır, fakat onların katılımı düzensiz olmuştur. Yapılan 16 toplantının sadece 4’üne katılan BTGK Kosova Rom temsilcisi, düzenlenen tüm oturumlar için resmi davet almadığını belirtmiştir. Bununla birlikte, kendi topluluğunu etkileyen kamu güvenliği ile ilgili sorunların başarılı bir şekilde ele alındığını dile getirmiştir.¹²⁹ BTGK Kosova Aşkali temsilcisi oturumların çoğuna katılmış ve bir katılım mekanizması olarak ondan övgüyle bahsetmiştir.¹³⁰ Ştım BTGK çok aktif faaliyet göstermiş ve 2010 yılı içerisinde zorunlu toplantıların sayısını aşarak, toplam on altı toplantı düzenlemiştir. Bununla birlikte, BTGK çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen özel konulardan ziyade, trafik kazaları gibi daha genel konular üzerine yoğunlaşmıştır.

4.5. Prizren bölgesi

Prizren bölgesinde toplam altı belediyenin beşinde BTGK oluşturulmuştur. Rahovça belediyesinde, BTGK resmi olarak oluşturulmakla birlikte, 2010 yılı içerisinde hiçbir toplantı düzenlenmemiştir. Mamuşa’da BTGK’nin oluşturulmasını görüşmek üzere Eylül 2010’da bir toplantı düzenlenmiş olmasına, bunun devamı gelmemiştir. Dört işlevsel BTGK uygulanan standartlara uygunluk açısından farklı davranışlar sergilemiştir. Dragaş BTGK 2010 boyunca sadece bir kez toplanırken, Malişova dokuz, Prizren ve Suhareka belediyeleri ise beş toplantı düzenlemiştir. Prizren, Dragaş ve Suhareka BTGK toplantıları ilgili belediye başkanları tarafından yönetilirken, Malişova’da bu görev diğer belediye memurlarına devredilmiştir. Sadece Prizren ve Suhareka BTGK’leri toplantı tutanaklarını gözetim için ilgili bakanlıklara gönderirken, sadece Prizren BTGK çalışmaları hakkında belediye meclisine rapor sunmuştur. Bölgedeki hiçbir BTGK 2010 yılı için belediye topluluklar güvenlik eylem planı hazırlamamıştır. Suhareka BTGK zorunlu iki kamuoyu toplantısından birini düzenlerken, diğer üç işlevsel BTGK hiçbir toplantı düzenlenmemiştir. Kosova Boşnak topluluğunu temsilen, sadece bir kadın Prizren BTGK mekanizmasına katılmıştır.

126 Bkz. not 61, supra

127 Priştine BTGK Kosova Türk ve Kosova Sırp temsilcileri, AGİT’in Priştine belediyesindeki binası, kişisel ve telefon görüşmeleri, 18 Ocak 2011.

128 Priştine BTGK Kosova Aşkali temsilcileri, AGİT’in Priştine belediyesindeki binası, kişisel görüşme, 17 Ocak 2011.

129 Ştım BTGK Kosova Rom üyesi, Ştım şehri, kişisel görüşme, 11 Ocak 2011

130 Ştım BTGK Kosova Aşkali üyesi, Ştım şehri, kişisel görüşme, 19 Ocak 2011.

Bölge BTGK'leri bünyesinde, mevcut mekanizmaların kendi emniyet ve güvenlik ile ilgili endişelerinin etkin bir şekilde ele alması kapasitesine etki ederek, çoğunluk olmayan toplulukların temsili ve etkin katılımı belediyeden belediyeye farklılık göstermiştir. Dragaş BTGK bünyesinde tüm çoğunluk olmayan topluluklar temsil edilmiş ve birer Kosova Boşnak ve Kosova Gorali temsilcisi 2010'da düzenlenen tek toplantıya katılmıştır. Bununla birlikte, BTGK Kosova Boşnak temsilcisinin aynı zamanda belediye tercümanı olması, belediye maaş bordosunda olması nedeniyle, çıkar-çatışması sorusu hakkında soru işareti oluşturmaktadır. Boşnakça belediyenin resmi dili olması nedeniyle, tercüme bu kişi tarafından sağlanmış ve her iki çoğunluk olmayan topluluk temsilcilerinin tam katılımı ve desteğini mümkün kılmıştır. Bununla birlikte, toplantıların daha sık düzenlenmesi ve çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen emniyet ve güvenlik konularının daha sistematik bir şekilde takip edilmesi ile ilgili endişeler dile getirilmiştir.¹³¹ Etnik açıdan karma yapıyan sahip Kruşevo köyü YKGG, BTGK bünyesinde temsil edilmiştir.

Malişova belediyesinde, BTGK bir Kosova Rom temsilcini dahil etmiştir. Kosova Aşkali topluluğu temsil edilmemiştir. BTGK kamu güvenliği ve sağlık konularıyla ilgilenirken, küçük Kosova Rom topluluğunu etkileyen hiçbir konuyu ele almamıştır.¹³² Bu kısmen mekanizmada çoğunluk olmayan toplulukların temsil yetersizliği ile açıklanabilir.

Prizren BTGK Kosova Sırp, Kosova Boşnak, Kosova Türk ve Kosova Rom topluluklarından temsilcileri içermektedir, fakat bunların toplantılara katılımı düzensiz olmaktadır. Kosova Aşkali ve Kosova Mısırlı topluluklarını temsilen herhangi bir temsilci atanmamıştır. Dragaş'taki duruma benzer olarak, BTGK çoğunluk olmayan temsilcilerinin çoğu, aynı belediye bünyesinde memur olarak çalışmaktadır. Prizren BTGK öncelikle genel kamu güvenliği ile ilgili konuları ele alarak, yaptığı çalışmalar hakkında çoğunluk olmayan topluluklar arasındaki bilinirlik yetersiz kalmıştır. Kosova Sırp temsilcisi, BTGK toplantıları sırasında gündeme getirilen konularının takip edilmemesinin yapının etkinliğini olumsuz etkilediğini belirterek, kendi topluluğunu ilgilendiren sorunlara gerekli ilginin gösterilmediğini dile getirmiştir. Örneğin, Novake köyünde Nisan 2010'da Sırp Ortodoks kilisesine yapılan soygun¹³³ veya Mayıs ile Haziran 2010'da Prizren'de yangından zarar gören Kosova Sırp evleri¹³⁴ hakkında herhangi bir görüşme yapılmamıştır. Katılımda bulunma kabiliyetini fazla etkilememesine rağmen, toplantılar sırasında yapılan Sırpça tercümenin yeterli olmadığını sürekli dile getirmiştir.¹³⁵ Kosova Boşnak bayan temsilcisi, Boşnakça'nın belediyede resmi dil olmasına rağmen, iddia edildiğine göre kaynak yetersizliği nedeniyle, belgelerin Boşnakça tercümesinin mevcut olmadığını altını çizmiştir. Kendisi ayrıca toplantılar sırasında gündeme getirilen konuların BTGK tarafından sistematik olarak takip edilmemesine dikkati çekmiştir.¹³⁶ Diğer bir Kosova Boşnak temsilcisi ise, Boşnakça ve Türkçe simültane tercümenin sağlandığını belirtmiştir.¹³⁷ Kosova Rom temsilcisi BTGK'nin kendi topluluğunu ilgilendiren konuları takip ettiğini dile getirerek, toplulukların mekanizmada daha proaktif ve etkin katılımı için teşvik edilmesine ihtiyaç olduğunu eklemiştir.¹³⁸ Etnik açıdan karma bir yapıya sahip

¹³¹ Dragaş BTGK Kosova Gorali ve Kosova Boşnak temsilcileri, Dragaş şehri, kişisel görüşme, 12 ve 13 Ocak 2011.

¹³² AGİT tarafından BTGK çalışmaları hakkında yapılan düzenli raporlara dayanarak.

¹³³ Bkz. s. 16, supra

¹³⁴ Bkz. not 64, supra

¹³⁵ Prizren BTGK Kosova Sırp üyesi, Prizren belediye binası, kişisel görüşme, 14 Ocak 2011.

¹³⁶ Prizren BTGK Kosova Boşnak üyesi, Prizren belediye binası, kişisel görüşme, 18 Ocak 2011.

¹³⁷ Prizren BTGK Kosova Boşnak üyesi, Prizren belediye binası, kişisel görüşme, 20 Ocak 2011.

¹³⁸ Prizren BTGK Kosova Rom üyesi, Prizren belediye binası, kişisel görüşme, 20 Ocak 2011.

Muşnikova köyünde bulunan belediyedeki tek YKGG, BTGK bünyesinde temsil edilmemiştir.

Suhareka'da, Kosova Aşkali temsilcisi hem kendi topluluğunu hem de belediyedeki küçük Kosova Rom topluluğunu temsil etmektedir. 2010'da BTGK, devam etmekte olan ve planlanan Kosovalı Sırp'ların geri dönüşleri ile ilgili aktivitelerin güvenlik içeriklerini ve Aşkali topluluğuna etki eden kamu emniyeti sorunları gibi, çoğunluk olmayan toplulukların birçok sorunlarıyla ilgilenmiştir. Devamlı ve aktif bir katılımcı olan Aşkali BTGK üyesi, mevcut mekanizmanın güçlendirilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Kendisi özellikle, BTGK'nin etkin bir problem çözme mekanizmasından ziyade bir bilgi paylaşımı mekanizmasına indirgediğini dile getirerek, belediye topluluk emniyeti eylem planı eksikliğini dile getirmiştir.¹³⁹

¹³⁹ Suhareka BTGK Kosova Aşkali üyesi, Suhareka şehri, kişisel görüşme, 19 Ocak 2011.

5. SONUÇ

Kosova'daki azınlık toplulukları kişiler, özel mülkiyet ve kültürel ile dini öneme sahip mekanlara yönelik ciddi güvenlik olaylarından olumsuz etkilenmeye devam etmektedir. Bu tür olaylar genellikle toplulukların gerçek ve algılanan emniyet ve güvenliği üzerine ters tepki oluşturmaktadır ve bazı durumlarda onların hareket özgürlüğü ve temel hak ve hizmetlere erişimini kısıtlamaktadır.

Sistematik gözlem faaliyetleri ve ilgili paydaşlarla yapılan bir dizi görüşme aracılığıyla, mevcut rapor Kosova genelinde çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarına belediyeler tarafından verilen tepkileri incelemektedir.¹⁴⁰ Varılan sonuçlar belediye tepkileri ile toplulukların kendi emniyet ve güvenlik algılamaları arasında açık bir bağlantı olduğunu göstermektedir. İlgili mekanizmalar, ofisler ve memurların kınama ve/veya erişim faaliyetleri aracılığıyla güvenlik olaylarına aktif bir şekilde tepki gösterildiği belediyelerde, etkilenen toplulukların kendi güvenlik algılamalarının geliştiği izlenmiştir.

Bu önemli ilişki göz önünde bulundurulduğunda, belediyelerin ciddi güvenlik olaylarına etkili bir şekilde verdiği tepkilerin sadece resmi yasal ve düzenleyici çerçeve tarafından öngörüldüğü şekilde değil, fakat belediye düzeyinde etkin ve sürekli olarak uygulanması için çaba sarf edilmelidir.

Mevcut yasal çerçeve güvenlik olaylarına yönelik belirli belediye tepkilerini içermemektedir. Düzenleyici çerçeve BTGK'lerinin tüm Kosova belediyelerinde oluşturulmasını gerektirmektedir¹⁴¹ ve onların görevi, polis ile işbirliği içerisinde, topluluklara yönelik tüm güvenlik olaylarını incelemek ve çözüm oluşturmaya çalışmaktadır.¹⁴² Bununla birlikte, bunun nasıl yapılabileceğine dair hiçbir yönerge bulunmamaktadır. Bunun yerine, bu tür kararlar belediye memurlarının takdirine bırakılmıştır, ki bu Kosova genelinde farklı uygulamalara sebep olmaktadır. Belediye tepkileri ile çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğine ilişkin algılamalar arasındaki bağlantı, bu mekanizmaların Kosova genelinde taşıdığı önemi açığa çıkarmaktadır. Daha önce belirtildiği üzere, İçişleri Bakanlığı "Topluluk Güvenliği için Ulusal Strateji ve Eylem Planı 2011-2016" onaylamıştır.¹⁴³ Söz konusu belge belediyelerin güvenlik olaylarına nasıl tepki vermesi gerektiği konusunda herhangi bir yönlendirme sağlamamaktadır.¹⁴⁴

Yapılan değerlendirme neticesinde, belediyelerin azınlık topluluklarını etkileyen ciddi güvenlik olaylarına erişim faaliyetleri, kamu kınaması veya belediyenin güvenlik forumlarında müzakereler aracılığıyla, ya da üçünün karışımı ile, karşılık verdiği durumlarda bunların etkilenen toplulukların emniyet ve güvenlik algılamalarına olumlu etki yarattığını göstermiştir. Bununla birlikte, mevcut rapor çoğu BTGK'nin, çoğunluk olmayan

¹⁴⁰ AGİT'in gözlem ve raporlama faaliyetlerine kadın bakış açısını katmaya çalışmasına rağmen, çoğunluk olmayan topluluklara mensup kadınların belediye organlarında yetersiz temsili yanı sıra, köy veya topluluk liderliği forumlarında da temsilsiz kaldığını göstermektedir. Bununla birlikte, emniyet ve güvenlik konusunun hassasiyeti nedeniyle bu konulara daha geniş bir yer vermek gerektirmektedir. Ayrıca belirtmelidir ki çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen rapor edilmiş güvenlik olaylarının çoğunda mağdur ve failerin erkek olduğu görülmektedir.

¹⁴¹ Madde 1, İB 08/2009 sayılı İdari Yönerge, bkz. Not 3, supra; Polis Yasası, Madde 7.2, bkz. Not 5, supra.

¹⁴² Ibid, Madde 3(2), 08/2009 sayılı İdari Yönerge.

¹⁴³ Bkz.s. 4, supra.

¹⁴⁴ Bkz.s.5, supra.

toplulukları etkileyen güvenlik endişlerine BTGK'leri arasında yoğunlaşma yetersizliği ile açıklanabilen, kapsamlı topluluk temsilciliğini sağlama yükümlülüğünü yerine getiremediğini bulmuştur. Tam temsili sağlayamayan BTGK'leri arasında, yapılan değerlendirmeye göre, Kosova Hırvat, Kosova Boşnak, Kosova Karadağlı, Kosova Mısırlı, Kosova Rom, Kosova Aşkali ve Kosova Gorali gibi daha küçük toplulukların genellikle yetersiz-temsil veya temsilsiz olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen güvenlik olaylarının ele alındığı durumlarda ve çoğunluk olmayan toplulukların toplantılara düzensiz katılımı – ki bu çoğu zaman ulaşım zorlukları veya davetiyelerin zamanında ulaştırılmaması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır – söz konusu olaylara sistematik bir şekilde ve zamanında cevap verme fırsatını daha da azaltmaktadır. Belirtmek gerekir ki, yasal hükümlülüklerle karşın, bazı durumlarda, bireysel BTGK temsilcileri – genellikle Kosova Sırpaları – çoğunlukla birkaç azınlık topluluğunu temsilen atanmıştır. Bu Kosova Sırpalarını etkileyen güvenlik olaylarına verilen tepkinin neden daha yoğun olduğuna bir nebze açıklık getirebilir; genel olarak – Kosova Hırvat, Kosova Boşnak, Kosova Mısırlı, Kosova Rom, Kosova Aşkali – gibi diğer toplulukları hedef alan olayların daha az dikkat çektiğini göstermektedir.

Yasama ve politikalara uygunluk konusundan ikinci soru olan BTGK'lerin pratik uygulama konusuna geçerken, mevcut değerlendirme, somut bir yasal zorunluluğun eksikliğine rağmen, çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarına belediyenin proaktif tepkilerinin yer aldığı bazı örneklere rastamıştır. Bu etkilenen çoğunluk olmayan topluluğa yönelik yerel medya, belediye web-sayfası veya halka açık kınama yanı sıra erişim faaliyetleri şeklinde meydana gelmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, belediyelerin ciddi güvenlik olaylarını halka açık bir şekilde kınaması durumunda, etkilenen topluluğun güvenlik algılamalarında olumlu etki yarattığı görülmüştür. Bununla birlikte, erişim konusu bazen sorun oluşturmaktadır: örneğin, basın açıklamalarının, etkilenen toplulukların dilinden ziyade, sadece Arnavutça veya Sırpça dillerinde yayınlanması durumunda, bunun etkilenen topluluğa yönelik olumlu etkileri sınırladığı görülmüştür.

Topluluk temsilcileri ayrıca kamu kınamalarının etkilenen topluluğa yönelik erişim faaliyetleri ile desteklenmemesi durumunda, daha az etkili olduğuna dikkat çekmektedir. Temsilciler devamlı olarak kurumların erişim faaliyetleri düzenlemesi ve etkilenen topluluklarla diyalogun teşvik edilmesinin önemini belirtmiştir, kınama içerikli kamuoyu açıklamalarının yayınlanması ile birlikte.

BTGK'leri arasında çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi güvenlik olaylarına verilen tepki açısından gösterilen farklı etkinlik seviyelerine rağmen, tüm konuşmacılar mekanizmanın önemi ve kapasitesinin artırılması konusunda hemfikir olmuştur. Sistematik ve kapsayıcı topluluk-esaslı karşılıklar geliştirmek ve uygulamak belediyelerin kendisine kalmıştır. Raporun vardığı en iyi uygulamanın tersine, verilen karşılıklar her zaman tüm etkilenen toplulukların erişebileceği kınama açıklamalarını içermemiştir. Buna ilaveten, belediyeler devamlı olarak çoğunluk olmayan topluluklar ile çoğunluk toplulukları biraraya getirecek ve tüm belediye sakinlerinin gerçek ve algılanan emniyet ve güvenlik görüşlerinin görüşüldüğü erişim faaliyetlerinde bulunmamıştır. BTGK'lerinin kurumlar ve topluluklar arasındaki diyalogu kolaylaştırmak üzere oluşturulan forumlar olarak, güvenlik olaylarına yönelik anlamlı ve tutarlı karşılıklar geliştirip, Kosova toplulukları arasında güven oluşturarak sürdürülebilir barışın sağlanmasına katkıda bulunacaktır.

6. ÖNERİLER

Belediye/BTGK başkanlarına:

- BTGK'nin henüz oluşturulmadığı belediyelerde onların oluşturulmasının teşvik edilmesi
- BTGK'nin oluşturulduğu belediyelerde, bu temel danışma organının şunları yerine getirmesini sağlamak:
 - cinsiyet eşitliği ve belediyede yaşayan tüm çoğunluk olmayan topluluklar yanı sıra diğer önemli paydaşların eşit temsiline sağlanması;
 - düzenli olarak belediye başkanı tarafından yönetilmesi;
 - yılda en azından 10 kez toplanıp, toplantı tutanaklarının hazırlanması ve gözlem faaliyetlerini kolaylaştırmak üzere onların ilgili bakanlıklara gönderilmesi, belediye başkanının yaptığı çalışmalar hakkında belediye meclisine rapor vermesi;
 - Yerel Kamu Güvenliği Komiteleri ve Topluluk Güvenliği Eylem Grupları ile danışmada bulunması;
 - emniyet ve güvenlik endişelerini dile getirmek üzere topluluklarla yılda en az iki kamuoyu toplantısı düzenlemek;
 - onların tam ve engelsiz katılımını sağlamak üzere çoğunluk olmayan topluluklar için elverişli tercüme hizmetlerinin sağlanması (toplantılar sırasında tercüme hizmetleri yanı sıra davetiye, gündem ve materyallerin çevirisi);
 - belediye meclisine sunmak üzere topluluk güvenliği için yıllık eylem planının hazırlanması;
 - çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen emniyet ve güvenlik konularının sistematik olarak takip edilmesi.
- BTGK için uygun mali destek sağlamak üzere belediye meclisi veya diğer ilgili hükümet ve sivil toplum kuruluşlarına toplulukların güvenliği ile ilgili proje ve aktiviteler geliştirmek;
- BTGK mevcudiyeti ve görevleri ile ilgili erişim, enformasyon ve bilinçlendirme faaliyetlerinin düzenlenmesi;
- BTGK'leri ve topluluklar arası hoşgörünün geliştirilmesi ve güven-ve inanç-kurma önlemlerinin alınmasından sorumlu diğer belediye kurumları arasında etkin bir işbirliğini ve koordinasyonun sağlanması ve topluluklar ile diğer belediye kuruluşları arasında bir bağlantının oluşturulması: topluluklardan sorumlu belediye başkanı yardımcısı, topluluklardan sorumlu belediye meclisi başkan vekili, topluluklar komitesi ve belediye topluluklar ve geri dönüş ofisleri dahil;
- Çoğunluk olmayan toplulukların emniyet ve güvenliğinin korunması ve desteklenmesi konusunda sorumluluk üstlenerek, tüm çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen önemli güvenlik sorunlarına sistematik karşılıkların oluşturulması ve uygulanması için:
 - tüm topluluklara erişen halka açık kınama beyanatlarının çoğunluk olmayan toplulukların dilleri ve yerel çoğunluk olmayan topluluk medyasında yayınlanması;
 - ilgili belediye kuruluşları ve etkilenen topluluklar ile yakın işbirliği içerisinde, topluluklar arasında ve polis dahil olmak üzere, topluluklar ile kurumlar arasındaki diyalogu geliştirmek üzere, anlamlı erişim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi;

- BTGK'lerin çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen tüm güvenlik olaylarını sistematik ve etkili bir şekilde ele alınmasının sağlanması.
- Çoğunluk olmayan topluluk üyelerini etkileyen ciddi güvenlik olaylarına verilen proaktif belediye tepkileri ile ilgili bilgi alışverişi ve iyi uygulamaların değişiminin kolaylaştırılması (örn. yerel medya, belediye web sayfaları veya belediye toplantıları sırasında halka açık kınama ve etkilenen topluluklara yönelik erişim faaliyetleri şeklinde);
- BTGK çalışmalarını düzenleyen yasal çerçevenin uygulanması hakkında ilgili bakanlıklardan aktif olarak daha fazla yardım istenmesi.

BTGK çoğunluk olmayan toplulukların temsilcilerine:

- Düzenli olarak tüm toplantılara katılıp, topluluğunuzu etkileyen emniyet ve güvenlik konularının gündemde bulundurulması;
- Topluluğunuzun emniyet ve güvenliği ile ilgili tartışmalara proaktif bir şekilde katılarak onlarda yer alınması;
- Belediye genelinde topluluğunuzun yaşadığı emniyet ve güvenlik endişelerin temsil edilmesi ve emniyet ve güvenlik ile ilgili konularda onlarla düzenli görüşülmesi.

Uluslararası ve yerel güvenlik aktörlerine:

- Tüm azınlıkları etkileyen önemli olaylara, belediye kurumları ile birlikte, gerekli ve zamanında müdahalenin teşviki, desteklenmesi ve düzenlenmesi..
- Herhangi belediye kurumuyla olan etkileşiminizde, özellikle BTGK işlemleri boyunca, sistematik bir şekilde bütün çoğunluk olmayan toplulukları etkileyen ciddi olayları yükseltin.

EK I: BELEDİYE TOPLULUKŞAR GÜVENLİK KONSEYLERİNE (BTGK) GENEL BAKIŞ

BÖLGE	BELEDİYE	OLUŞTURULMUŞTUR	2010'DAKİ TOPLANTILAR	TEMSİL EDİLEN ÇOĞUNLUK OLMAYAN TOPLULUKLAR	TEMSİL EDİLMEYEN ÇOĞUNLUK OLMAYAN TOPLULUKLAR
Gilan	Ferizovik	Evet	5	Sırp, Rom, Aşkali, Mısırlı	Boşnak
	Gilan	Evet	4	Sırp, Türk, Rom	Hepsi temsil edildi
	Elez Han	Evet	10	Hiçbiri	Boşnak
	Kaçanik	Evet	10	Hiçbiri	Rom
	Kamenica	Evet	2	Sırp	Rom
	Klokot-Vırbovaç	Evet	5	Arnavut	Hepsi temsil edildi
	Nobırda	Evet	0	M.D.	M.D.
	Parteş	Hayır	M.D.	M.D.	M.D.
	Ranilug	Hayır	M.D.	M.D.	M.D.
	Ştırpçe	Evet	1	Arnavut	Rom
	Viti	Evet	6	Sırp	Hırvat
Mitroviça	Leposaviç	Hayır	M.D.	M.D.	M.D.
	Mitroviça	Evet	0	Toplanmadı	Toplanmadı
	Skenderay	Evet	0	Sırp, Aşkali	Boşnak
	Vıçitrin	Evet	12	Sırp, Türk, Rom, Aşkali	Hepsi temsil edildi
	Zubin Potok	Hayır	M.D.	M.D.	M.D.
	Zveçan	Hayır	M.D.	M.D.	M.D.
İpek	Deçan	Evet	4	Boşnak	Sırp, Mısırlı, Rom
	Yakova	Evet	2	Mısırlı	Boşnak, Aşkali, Rom
	İstog	Evet	6	Sırp, Boşnak, Mısırlı, Rom	Karadağlı
	Yunik	Evet	1	Barınan yok	M.D.
	Klina	Evet	5	Sırp, Aşkali, Mısırlı, Rom	Karadağlı
	İpek	Evet	8	Sırp, Boşnak, Mısırlı, Rom	Goralı, Karadağlı
Pristine	Kosova Ovası	Evet	2	Sırp, Mısırlı, Rom, Aşkali	Boşnak, Goralı
	Glogovça	Evet	4	Barınan yok	M.D.
	Gračanitsa	Hayır	M.D.	M.D.	M.D.
	Lipyan	Evet	8	Sırp, Türk, Rom, Aşkali, Karadağlı, Hırvat	Hepsi temsil edildi
	Obiliç	Evet	3	Sırp, Boşnak, Mısırlı, Rom,	Karadağlı

				Aşkali	
	Poduyova	Evet	3	Rom, Aşkali	Sırp
	Priştine	Evet	5	Sırp, Boşnak, Mısırlı, Rom, Aşkali, Türk, Goralı	Hepsi temsil edildi
	Ştimye	Evet	16	Rom, Aşkali	Hepsi temsil edildi
Prizren	Dragaş	Evet	1	Boşnak, Goralı	Hepsi temsil edildi
	Malişova	Evet	9	Rom	Aşkali
	Mamuşa	M.D.	M.D.	M.D.	M.D.
	Prizren	Evet	5	Sırp, Boşnak, Türk, Rom	Mısırlı, Aşkali
	Rahovça	Evet	0	Toplanmadı	Toplanmadı
	Suhareka	Evet	5	Aşkali	Sırp, Rom